

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 13 (573) 01-07 Aprel, Nisan, sal, il 2024 *Həftəlik İctimai-siyasi qəzet* Qiyməti: 40 qəpik
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin *Rojnama heftename civakî û siyasî* Hêjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məscidləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səh. 2

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin millət vəkili Mövlud Çavuşoqlunu qəbul edib

Səh. 11

Nêçîrvan Barzanî ji bo salvegera komkujiya Kurdên Feylî peyamek belav kir

Səh. 2

Peyama pîrozbayî ya Serok Barzanî bi boneya 65 saliya derketina rojnameya Xebat

Səh. 4

Aprəl şəhidlərimiz heç zaman unudulmayacaq

Səh. 5

Səh. 12

Mesrûr Barzanî: Biryara 688ê Kurdistan ji jenosîdekî din parasti bû

Səh. 3

**Qüdrətli Azərbaycan - Ulu Öndər
Böyük Heydər Əliyevin Şah Əsəridir**

KÜRDLƏR VƏ KÜRDÜSTAN

Səh. 6

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd Xalqının rolu

Səh. 7

Qədim Kürd Xalqı Dövlətləri və dövrləri!

Səh. 8

KÜRT FİLOZOFLAR 3 - MAZDEK

Səh. 9

31 Mart seçimleri; Kürtler "Kürdistani siyaset" dedi, Türkiyeliləşmə paradigması çöktü

Səh. 13

CENTCOM: Di 3 mehên borî de me 94 operasyon li dijî çekdarên DAİŞê pêk anîn

Səh. 17

Səh. 10

Antony Blinken: Em dixwazin hemî alî tevî hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê bibin

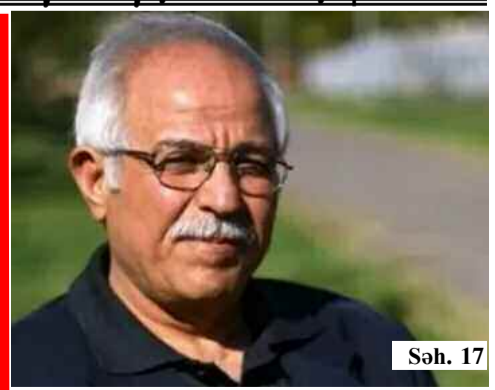
Səh. 11

Dr. Şaxewan Abdula: Li ser peywira parêzgerê Kerkûkê û rêveberiya xwecihî sedî 90 em ber bi çareseriyê ve çûne

Səh. 9

PWK Genel Başkanı Özçelik: YSK'nin mazbatayı iade kararı Kürdistanlıların kendi iradelerine sahip çıkmalarının ürünüdür

Səh. 17

Mafparêzî û demokrâtûna serokekî di desthilatdariyê de diyar dibe...

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin millət vəkili Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 5-də Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin millət vəkili və NATO Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Mövlud Çavuşoğluya ölkəmizdə böyük hörmət bəsləndiyini vurğulayaraq, onun bütün dövrlərdə Azərbaycanın yanında olmasını yüksək qiymətləndirdiyini bildirdi və xalqımızın bunu çox dəyərləndirdiyini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Mövlud Çavuşoğlu müntəzəm surətdə çox önəmli açıqlamalar verib. O, bütün dünyaya Türkiyənin səsinə çatdırıb ki, Azərbaycan tək deyil, Türkiyə onun yanındadır. Bu açıqlamalar öz növbəsində Azərbaycanın işinə qarışmaq istəyən qüvvələrin qarşısının alınmasında önəmli rol oynayıb.

Dövlətimizin başçısı bu gün Azərbaycan-Türkiyə birliyinin daha da güclənməsinin önəmini qeyd edərək bildirdi ki, hazırda dünyada, o cümlədən Cənubi Qafqazda proseslər çox təhlükəli istiqamətdə gedir və bununla bağlı Azərbaycan haqlı olaraq öz narahatlığını ifadə edir. Belə ki, Cənubi Qafqaz üçün cızılan plan gələcəkdə böyük fəlakətə gətirə bilər.

Azərbaycan Prezidenti bildirdi ki, Qarabağı işğaldan azad etməyimiz, xüsusilə keçən ilin sentyabrında həyata keçirdiyimiz antiterror əməliyyatı bəzi qüvvələri narahat edib. "Mən hər zaman deyirdim və deyirəm ki, biz haqq yolundayıq, öz əzəli torpaqlarımızı bütün beynəlxalq qanunlar çərçivəsində hərbi yolla azad etmişik", - deyərək vurğulayan Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, o vaxtdan bu günədək bizə olan təzyiqlər durmadan davam edir. Avropa Parlamenti təhqirlə dolu çirkin qətnamələr qəbul edib. AŞPA nümayəndə heyətimizi səsvərmə hüququndan məhrum edib. Bunlar çox mənfə fəsadlara gətirə biləcək addımlardır və bunun yeganə səbəbi Qarabağı işğaldan azad etməyimizdir.

Bu gün ABŞ, Avropa İttifaqı və Ermənistan arasında Brüsseldə keçiriləcək üçtərəfli görüşə toxunan dövlətimizin başçısı bildirdi ki, bununla Cənubi Qafqaz üçün növbəti təhlükə mənbəyi yaradılır. Halbuki son günlər həm ABŞ-in, həm də Avropa İttifaqının yüksək vəzifəli şəxsləri onların təşəbbüsü ilə baş tutan telefon danışıqları əsnasında bizi inandırmağa çalışmışlar ki, bu görüş Azərbay-

canın əleyhinə deyil. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, lakin biz bunun Azərbaycanın və Cənubi Qafqazda iş birliyinin əleyhinə olduğunu bilirik. Bu, ayırıcı xətlərin yaradılması və ölkəmizi təcrid etmək məqsədi güdür.

Dövlətimizin başçısı bir daha qeyd etdi ki, keçən ilin sentyabrından indiyədək Avropa Parlamentinin, Avropa Şurasının Azərbaycan əleyhinə bəyanatlar verməsi, Ermənistanı Cənubi Qafqazda bir silahlı forpost kimi yaratmaq cəhdləri gələcəkdə çox böyük fəsadlar törədəcək. Buna görə, biz bununla bağlı ABŞ və Avropadakı tərəfdaşlarımıza xəbərdarlıq etmək üçün açıqlamalar verdik.

Geosiyasi vəziyyətin dəyişdiyini deyən Prezident İlham Əliyev belə bir şəraitdə Azərbaycan-Türkiyə birliyinin hər zaman olduğu kimi, bu gün də güclü olmasının vacibliyini qeyd etdi və bu birliyi pozmaq istəyənlərin arzularının puç olacağına əminliyini bildirdi.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını ifadə edən Mövlud Çavuşoğlu Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Rəcəb Tayyib Ərdoğanla çatdırmağı xahiş etdi.

Mövlud Çavuşoğlu hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də doğma Azərbaycanda olmalarından böyük sevinc hissi keçirdiklərini dedi. O, İlham Əliyevi prezident seçkilərində inamlı qələbə münasibətilə təbrik edərək, bunu Azərbaycan xalqının dövlətimizin başçısına Qarabağda Zəfər qazanan Ali Baş Komandan kimi yüksək etimadının təzahürü olduğunu dedi.

Azərbaycan Prezidentinin andiçmə mərasimindəki çıxışında Türk dünyasını bizim bir ailəmiz adlandırdığını qeyd edən Mövlud Çavuşoğlu diqqətə çatdırdı ki, dövlətimizin başçısının bu çıxışında Türk dünyasının birliyi ilə bağlı dediyi çox dəyərli fikirlər Türk dünyasında böyük məmnunluqla qəbul olunub. Mövlud Çavuşoğlu vurğuladı: "Siz dünyada önəmli bir lidersiz və Sizin Türk dünyasının güclənməsi istiqamətində atdığınız addımlar bütün Türk dünyasına bəllidir".

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, həqiqətən də Türk dünyası bizim bir ailəmizdir və biz bu istiqamətdə çalışmalıyıq. Mövlud Çavuşoğlu dedi ki, Azərbaycanın Qarabağ Zəfərini həzm edə bilməyən qüvvələr var və onlar bu istiqamətdə öz siyasətlərini aparmağa çalışırlar.

Peyama pîrozbayî ya Serok Barzanî bi boneya 65 saliya derketina rojnameya Xebat

Serok Barzanî bi boneya 65 saliya weşana rojnameya Xebatê, bi peyamekê pîrozbahiyê li rojnameya Xebat dike û dibêje: "Rojnameya Xebat di dirêjahiya dîroka xwe de, hertim bi pîşeyî û bi giyanekî pêşmergeyane û niştimanperwerî parastina mafên rewaya yê gelê me kiriye."

Serok Mesûd Barzanî peyama xwe arasteyî sernivîser, rojnamevan û karmendên rojnameya Xebatê kir û got: "Bi boneya 65 saliya derketina rojname (Xebat) bi germî pîrozbahiyê li we dikim." Herwiha got: "Rojnameya Xebat di

dirêjahiya dîroka xwe de, hertim bi pîşeyî û bi giyanekî pêşmergeyane û niştimanperwerî parastina mafên rewaya yê gelê me kiriye, di gihandina peyama pêkvejiyan û aştxwaziyê de, dengê bihêz û resen ê gelê bûye, ev jî ji pabendbûna bi nixêneteweyî û niştimanî çavkanî girtiye."

Serok Barzanî di peyama xwe de dibêje: "Bi vê boneyê ew hêviya ji rojnameya Xebat heye ku di warê hişyarî, pêkvejiyan û berevaniya li mafên rewaya yê gelê me de berdewam be û bibe nimûneya rastgoyî û sengîn bin di karê medyayê de."

Serokê Herêma Kurdistanê geheşt Bexdayê

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî geheşt Bexdayê û li gor daxuyaniya Serokatiya Herêma Kurdistanê li gel Serokomar û Serokwezîrê de bicive û beşdarî li civîna Hêvpeymaniya Rêveberiya Dewletê dike.

Îro 06.04.2024ê Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo serdaneke fermî geheşt Bexdayê.

Di serdana xwe de Serokê Herêma Kurdistanê de li gel Serokomarê Iraqê Dr.

Letîf Reşîd û Serokwezîrê Iraqê Mihemed Şiya Sûdanî bicive. Herwaha beşdarîyê de civîna Hêvpeymaniya Rêvebirina Dewletê û Çarçoveya Hema-hengiyê bike.

Di hevdişin û civînên xwe yê li gel rêveber û berpirsên payebilind ên Iraqê de Nêçîrvan Barzanî çareserkirina pirs-girêkên Hewlêr û Bexda, rewşa siyasî ya Iraq û Herêma Kurdistanê û çend pîrsekî din de gotûbêj bike.

Mesrûr Barzanî: Jenosîda Kurdên Feylî bi armanca jinavbirina nasnameya gelê Kurdistanê hatiye kirin

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê di salvegera jenosîda Kurdên Feylî de ragihand, "Jenosîda Kurdên Feylî tawaneke jibîrnekirî ye û beşek ji wan tawanane e ku bi armanca jinavbirin û nehîştina nasnameya gelê Kurdistanê hatiye kirin."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî îro 4ê Nîsanê bi boneya 44emîn salvegera jenosîda Kurdên Feylî peyamek belav kir û tê de ragihand, "Di 44emîn salvegera jenosîda Kurdên Feylî de, em bi rê û hurmet bîranîna wan hemû xwişk û

birayên Kurdên Feylî dikin ku di helmeteke hovane ya ji rejîma berê ya Iraqê de, tenê ji ber kurdbûna wan û piştgiyaya şoreşa gelê Kurdistanê rastî girtin, kuştin, windakirin û standina nasnameyê hatine."

Di peyamê de hat gotin, "Jenosîda Kurdên Feylî tawaneke jibîrnekirî û beşek ji wan tawanên ku bi armanca tinekirin û jinavbirina nasnameya gelê Kurdistanê hatiye kirin."

Herwiha Serokwezîr Mesrûr Barzanî tekez kir: "Pêwîst e hikûmeta Iraqê erkên xwe yê exlaqî û destûrî cîbicî bike û bi awayekî şayeste Kurdên Feylî û hemû qurbanîyên destê rejîma Beis a berê qerebû bike."

Mesrûr Barzanî di dawiya peyama xwe de got: "Di salvegera jenosîda Kurdên Feylî de, em bejna xwe li hember giyanê şehîdên Kurdên Feylî û hemû şehîdên Kurdistanê ditewînin."

Qüdrətli Azərbaycan – Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyevin Şah Əsəridir

“Dünya ümumiyyətlə quruculuqla, tikib yaratmaqla yaşayıb inkişaf edibdir.”

Zəngin mədəniyyəti və tarixi olan Azərbaycan, Ümummilli Liderimiz Böyük Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə sarsılmazdan keçməklə yollar keçmiş, həyatın acılışırın sınaqlarına məruz qalmış və sonda uğurla əlamətdar dəyişikliklərə şahidlik etmişdir. Onun, xalqın tərəqqisinə və sabitliyinə dərinlikdən bağlılığı ilə səciyələndirən fenomenal yaradıcılıq irsi Azərbaycanı dayanıqlı və dinamik inkişaf edən modern bir ölkəyə çevirdi.

Ulu Öndərin dövlət və dövlətçilik naminə bütün sferalarda istisnasız olaraq danılmaz misilsiz xidmətləri olmuşdur. Bu qəbildən onun siyasi fəaliyyəti dövründə dövlət quruculuğu işlərində qızıl hərflərlə yazılan avanqard sferalarda parlaq nailiyyətlərini xüsusilə qeyd etmək yerinə düşərdi.

İctimai-siyasi sabitliyin qorunması istiqamətində görülən kompleks tədbirlərə dair:

Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətinin qurucu memarı və eləcə də əvəzsiz lideri olması, onun ölkəmizin həyatında ictimai-siyasi sabitliyin qorunması problemlərinə dərinlikdən bağlılığı və xarizması, arxasında qoymuş olduğu qeyri maddi irsi miras olaraq xalqımızın gen yaddaşına əbədi olaraq həkk olunmuşdur.

Qeyri sabit regionumuzda dinib-dincəlməyən münaqişələrin fəvqündə vaxtaşırı hökm sürən xaosdan əziyyət çəkmiş Respublikamızın təlatümlü dövrlərində Ümummilli Lider, Böyük Heydər Əliyevin yürütdüyü uzaqqörən müdrik siyasəti sayəsində Azərbaycan xalqı ümidlərlə dolu işıqlı sabahlara qədəm qoydu. Onun zəngin siyasi təcrübəsi ilə sərgilənən ağıllı, ölçülü-biçili addımlar xalqlarımızın həyatında birlik və barışıqın gücləndirilməsinə mühüm töhfələr verdi. Onların total rifahına yönəlmiş sülhsevərliklə yönlənmiş strategiyaların həyata keçirilməsini ehtiva etdirdi. O, millətin taleyində sülh və firavanlığının qarantına çevrildi. Ümummilli Liderimiz öz cəhanşümul siqleti ilə təzadı təbəddülatlarla dolu regionun xroniki problemlərinin üzərinə qətiyyətlə yeridi. Onları tarixin mühakiməsinə buraxaraq arxada qoydu. Dövlətimizin başının üstünü alan qara buludları dağıtdı, regional təhditləri uğurla dəf edər bildi.

Ulu Öndərimiz Böyük Heydər Əliyevin idarəetmədə özünə məxsus peşəkarlıq nümunəsi, o cümlədən üsul və qaydalar sərgiləməsi bu sferada köklü dəyişikliklərə gətirib çıxardı. İqtisadiyyat və sənayenin inkişafı hərtərəfli təşəkkül tapdı, idarəçilik salnaməmizdə onun təcrübə ilə yönlənmiş dəsti-xətti pragmatizm nümunəsi oldu. Ağır sosial problemlərin həllində, o cümlədən millimənəvi birliyin təşviqində balanslı dialoqun və milli konsensusun vacibliyini qəbul etdirdi. O, ölkənin ictimai həyatında qarşılıqlı hörmət və anlaşma mühiti yarat-

dı, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrindən olan insanların aktiv iştirakçılığını sülh proseslərinə yönləndirdi. Xalqlarımızın əmin-amanlıq şəraitində birlikdə yaşaya və işləyə bilmələrinin sağlam təməlini formalaşdırdı. Sabit və ahəngdar inkişaf edən faydalı bir cəmiyyətin sağlam və sarsılmaz dayaqalarını inşa etdi.

Hərtərəfli texnoloji tərəqqiyə, müasirliyə nail olmaq istiqamətində görülən kompleks işlərə dair:

Ulu Öndərimiz Böyük Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövləti texnoloji inkişafı özündə ehtiva edən avanqard sahələrdə ölkəmizə əhəmiyyətli uğurlar qazandırdı. Bu sferalar hərtərəfli inkişaf etdirilərək texniki-tərəqqi, o cümlədən texnoloji təkamülün lokomotivinə çevrildi.

Onun oturmuş və peşəkar baxışları və düşünülmüş məqsədyönlü siyasəti sayəsində ölkəmiz total tənəzzüldən çıxdı. İqtisadi rifah, müasirlik və eləcə də texnoloji tərəqqi öz sözünü dedi. Ölkə iqtisadiyyatı modernləşdi, infrastruktur layihələrinə əsaslı sərmayə qoyuluşları həyata keçirildi. Həmcinin təhsil, səhiyyə, bank-maliyyə, vergi-gömrük sisteminin inkişafına yönəlmiş məqsədyönlü səylər öz bəhrəsini verdi. Azərbaycan regionda innovasiyalar və texnoloji inkişaf üzrə müntəzəqi dövlət, regional lider statusunu aldı. Burada xarici investisiyaların cəlb edilməsi, əlverişli biznesin inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılaraq münbit şərait yaradıldı. Transmilli layihələr, o cümlədən Bakı-Tiflis-Ceyhan neft boru kəməri, TAP, TANAP layihələri və eləcə də TASİM, TRASEKA, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri, Tranzit Data İnternet Trafiki ölkəmizin iqtisadiyyatına əsaslı töhfələr verdi. Ölkəmizi progressiv regional lider ölkəyə çevirdi.

Eyni zamanda, Heydər Əliyevin mədəni irsin qorunmasında göstərdiyi diqqət, qayğı, sərf etdiyi gərgin əmək, əvəzsiz səylər Azərbaycan xalqının millimənəvi dəyərlərinin zəngin ənənəsini gözlər önünə çıxardı. Ölkəmizdə milli müxtəlifliyin, sosial kimliyin və mədəni irsin qorunmasını daha da möhkəmləndirdi. Mədəni dəyərləri dərinlikdən əz etmiş Ümummilli Liderimiz üstün nümunəvililiyi ilə Azərbaycan xalqının öz keçmişini, onun ləyaqət və qururunun daima keşiyində durdu.

İnformasiya cəmiyyətlərinin sağlam hüquqi bazasının yaradılması yönündə siyasət planı:

İşıqlı Azərbaycan naminə etibarlı hüquqi baza yaratmaq öhdəliyi prioritet elan edildi. Qanunun aliliyi, vətəndaşların hüquqlarının qorunması əsas məsələlərdən oldu. Dövlətin icra strukturlarında idarəetmədə, ədalət prinsipi, hesabatlılıq, şəffaflıq və özgüvən vacib amillərə çevrildi. Bu sferada hüquqi baza, institusional əsaslar təsis edildi. Üstün bilik və bacarıqlar dərinlikdən təşviq edildi.

Ümummilli Lider, Böyük Heydər Əliyev

İntellektual idarəetmə təcrübəsi yaxından mənimsənilərək inkişafın yeni trendinə çevrildi. O, bu istiqamətdə öz səylərini əsirgəmədi, ömrünün sonuna kimi əsaslı töhfələr verərək yorulmadan çalışdı. Hüquq-məhkəmə sisteminin modernləşdirilməsi və icra hakimiyyətinin müstəqilliyinin artırılması yönündə atılan addımlar, həyata keçirilən islahatlar qanun qarşısında ədalətin və bərabər hüquqların təbliğinə kömək etdi. Hüquq və məhkəmə sistemini cəmiyyətin ehtiyaclarının ödənilməsinə yönəltdi. Azərbaycanda ədalətli cəmiyyətin sağlam ənənələrinin qurulması üçün etibarlı zəmin yaratdı.

Dövlət-dini münasibətlərin təkmilləşdirilməsi yönündə sağlam təməllərinin qurulmasına dair:

Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev öz peşəkar prizmasından ölkəmizdə sosial birliyin və milli bərabərliyin ahəngini qurdu. Onun sarsılmaz vəhdətini daha da möhkəmləndirdi, dövlət-din münasibətlərinin əhəmiyyətini ön plana çıxardı. Vətəndaşların dini azadlıqlarını, eləcə də təqibolunma qorxusu olunmadan öz inanclarını sərbəst şəkildə həyata keçirə bilmələrinə təminat etdi. Dini azadlığı hərtərəfli təşviq etdi. İctimai məhiyyətli sosial münasibətlərdə tolerantlığı təlqin etdi. Onun uzaqqörənliklə dinlərarası dialoqu sağlam münasibətlərdə inkişaf etdirdi. Qarşılıqlı etimad daha da möhkəmləndirdi. Ölkəmizdə müxtəlif dini icmaların, etnik konfesiyaların arasında birlik bağı qurdu. Qarşılıqlı hörmət və birgə əməkdaşlıq mühiti yaradan Ümummilli Liderimiz ölkəmizdə dinc yanaşı yaşamağın, bərabərlik və dini harmoniyanın təməlini qoydu.

Prezident Heydər Əliyevin azərbaycançılığı, mədəni-mənəvi dəyərlərin, o cümlədən milli-dini həmrəyliyin təbliğinə ciddi önəm verdi. O, bu dəyərlərin simbiozunu Azərbaycan xalqının birlik və həmrəyliyin möhkəmlənməsinə yönəltdi. Milləti birləşdirən ümummədəni dəyərləri, adət-ənənələrin vacibliyini vurğulayan Prezident Heydər Əliyev vətəndaşlar arasında milli kimlik, özünüdərk və qürur hissinin ictimai yükünü və tərbiyəvi əhəmiyyətini aşladı.

Ümummilli Lider Böyük Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev və onun strateji baxışı OTURUŞMUS SİYASƏTİN davamçısı kimi:

Prezident İlham Əliyev, Heydər Əliyevin layiqli davamçısı kimi onun strateji baxışını davam etdirərək, həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq səviyyədə Azərbaycanın maraqlarını hərtərəfli qorumağı prioritet elan etdi. Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü dövlət siyasətində əsas xətt, onun sələfi Ümummilli Lider Böyük Heydər Əliyevin qoyduğu təməllərə əsaslandı. O, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, demokratik təsisatların möhkəmləndirilməsi və ölkəmizin dünyada nüfuzunun artırılmasına yönəlmiş cəsarətli islahatlar həyata keçirməyi əsas hədəf seçdi. Xüsusilə, 44 günlük Vətən Müharibəsində tarixi qələbə, Heydər Əliyev kursuna sadıq, Ali Baş Komandan - Prezident İlham Əliyevin liderliyinin və Azərbaycan xalqının sarsılmaz birliyi, onların atdığı qətiyyətli addımın bariz nümunəsidir. Xalqla dövlətin monolitliyi “Dəmir Yumruq” simvolunu, onun təməlini formalaşdırdı. “Dəmir Yumruq” ətrafında sıx birləşən Dövlət-Ordu-Xalq birliyi sayəsində Prezident İlham Əliyev Azər-

baycanın ərazi bütövlüyünü uğurla həll etdi. Dağlıq Qarabağ bölgəsi üzərində ölkəmizin suverenliyi tam və qəti şəkildə bərpa olundu. Son 200 ildə itirilən-itirilə gedən torpaqlarımızın geri qaytarılmasında yeni bir insident yaşandı. Ruhumuza çökmüş illərin məğlubiyət sindromu bütün sındırıldı, onun yerini yeni ruhda, yeni abu-havada qalibiyyət fenomeni tutdu. Bu gün rahatlıqla deyə bilərik ki, dövlətimiz alnıaçıq, xalqımız qəddini düzəldərək başı dik, ordumuz isə müzəffər ordu kimi öz fərəhli günlərini yaşayır. Bəli, bu səbəbdən də, “Zəfər əzmin mükafatıdır.” Fəqət, “sülh istəyirsənsə müharibəyə hazır ol şüarını” unutmamaq şərti ilə...

Notice:

Bu gün gördüyümüz qüdrətli Azərbaycan həqiqətən də Heydər Əliyevin uzaqqörən siyasətinin şah əsəridir və Prezident İlham Əliyevin tərəqqiyə və firavanlığa daim sadiqliyinin təzahürüdür. Onların yürütdüyü müdrik siyasət və misilsiz xidmətlər sayəsində Azərbaycan xalqı öz zəngin mədəni irsini qorumaqla yanaşı, gələcəyin geniş imkanlarından istifadə etməyə hazır olan canlı və dinamik inkişaf edən bir millətə çevrildi. Heydər Əliyevin irsi və Prezident İlham Əliyevin strateji baxışı Azərbaycanı bundan sonra da inamla sülh, firavanlıq və işıqlı gələcəyə aparacağı danılmaz faktıdır.

Ulu Öndərin dediyi kimi: “Azərbaycan bir günəş kimi zamanı gəldiyində parlayacaqdır.”

Səhərlər açılan güllər hörmətinə, Allahı çağıran dillər hörmətinə, Namazda bükülən bellər hörmətinə, Duaya yönələn əllər hörmətinə, Ömürdən verilən illər hörmətinə, Döyünən ürəklər,tellər hörmətinə, Həsretlə boylanan ellər hörmətinə, Vətən tərəvətli yellər hörmətinə, Dağ,dərə,saf sular,səllər hörmətinə, Müqəddəsələr,Peyğəmbərlər hörmətinə, Məhəmməd, Mustafa, Əhməd hörmətinə, Haqq, Quran, ayət, imamət hörmətinə, Məkkə və Mədinə, Kəbə hörmətinə, Ərs və Kürs, həmdəki Qible hörmətinə, Yeddi qat Yer, Göy, kainat hörmətinə, Azərbaycanəki dövlət hörmətinə, Şuşa, Xankəndi tərəvət hörmətinə, Dalğalanan bayraq, qeyrət hörmətinə, Ölməz şəhidlər, şəhadət hörmətinə, İgid hərbçilər şücaət hörmətinə, İki dövlət birlik, qüvvət hörmətinə, Qalib Prezident siyasət hörmətinə, Qarabağ Azərbaycan cənnət hörmətinə, Şəriət, haqiqət, təriqət hörmətinə, Mərifət, möcüzət, kəramət hörmətinə, İtaət, ibadət, ədalət hörmətinə, Dostluq, sədaqət, səmimiyyət hörmətinə, Pak ruzi, bol nemət, bərəkət hörmətinə, Elm, alim, ad-san, şəraf, şöhrət hörmətinə, Ulu Öndərə dua, rəhmət hörmətinə, Qalib Liderə alqış deyək gəlin, Qalib Xalq, möminlər də desin Amin!

Sofiyev Mehdi Məmməd oğlu, Texniki elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, Bilecəri 1-ci məhəllə məscidi, imam müavini, Azərbaycan Respublikası, Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının üzvü.

Aprel şəhidlərimiz heç zaman unudulmayacaq

Aprel hadisələrindən səkkiz il ötməsinə baxmayaraq, şəhidlərimiz hər zaman xalqımız tərəfindən anılır, hörmətlə yad edilir və mütəmadi məzarları ziyarət edilir

Xalqımızın xilaskarı, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev, Vətənimizin çətin günündə, Xalqın istəyi ilə, bir güllə atmadan hakimiyyətə gəldi, qardaş qırğınına son qoydu və bir tarixi kəlamı ilə: "Hər bir xalqın milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir" ifadəsi Azərbaycanda yaşayan bütün millətləri, türkünü, kürdünü, rusunu, talışını, tatını, ləzgisini, avarını, lahicini, bir yumuruq kimi birləşdirərək düşməne qarşı birgə mübarizə aparmağa səbəb oldu, Vətənimiz Azərbaycanı dünya xəritəsindən silinməkdən xilas etdi və öndə gedən ölkələr sırasına çıxartdı. Xalqımız bu gün, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev cənablarının uzaq görün siyasətini uğurla davam etdirən hörmətli Prezidentimiz Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənabları ətrafında sıx birləşərək, düşməne qarşı əzmlə mübarizə aparırlar. Qoy hamı bilsin, heç bir məkirli niyyətdə olan xarici qüvvələr xalqlarımızın birliyini, əzmini sındıra bilməz. Çünki onun İlham Heydər oğlu Əliyev cənabları kimin Ali Baş Komandanı var.

Şəhid Xəliq Həsən oğlu Əzizzadə, iyirmi yeddi avqust 1996-cı ildə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının, Şərur rayonunun, Aşağı Yaycı kəndində ziyalı kürd ailəsində həyata göz açmışdı. 2003-cü ildə Bakı şəhəri Xətai rayonunun 116 sayılı tam orta məktəbinin birinci sinifinə daxil olmuş, 2014-cü ildə həmin məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirmişdir. 2015-ci ilin oktyabr ayında, Xətai Rayon Hərbi Komissarlığından həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Öz istəyinə görə, Xalqımızın yaralı və qürur yeri olan, Qarabağda düşmənlə sərhəd olan ön cəbhədə xidmət etməyi xahiş etmişdir. Hərbi xidmətdə qulluq etdiyi zaman, rəhbərliyin və yoldaşlarının etimadını qazanaraq böyük hörmətə sahib olan, Xəliq Həsən oğlu Əzizzadə, rəhbərliyin diqqətini çəkir və nümunəvi xidmətinə görə, dəfələrlə komandiri tərəfindən dəyərləndirilmiş və mükafatlandırılmışdır.

Bildiyimiz kimi mənfur daşnaq ünsürləri, Azərbaycanımızın Cənnət məkanı olan Qarabağa və Dağlıq Qarabağa göz dikərək ərazilərimizin iyirmi faizini işğal etmişdir. Öz işğalçı siyasətindən gözü doymayan mənfur daşnaq ünsürləri, aprelin 2-də atəşkəsi pozaraq sərhəddə boyu mövqeylərimizi mina atanlardan və roketlərdən atəşə tutsalar da, igid əsgərlərimiz vaxtında düşmənin cavabını verərək, ermənilərin əlində olan bir neçə kəndi və bir sıra strateji yüksəklikləri azad edərək düşməni geri oturtdu.

Müharibə itgisiz olmur, Vətənimizin onlarla igid övladları bu şərəfli yolda, Vətənimizin müdafiəsində həyatlarını Vətənimiz Azərbaycan uğrunda qurban verərək Şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Xəliq Həsən oğlu Əzizzadə, Cəbhənin Tərtər-Goranboy istiqamətində aprelin 4-dən 5-nə keçən gecə erməni hərbi birləşmələrinin təxribatının qarşısını alarkən canını düşünmədən Vətən uğrunda qurban verərək Şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Cənab Prezidentimiz, Ali Baş Komandan, İlham Heydər oğlu Əliyev başda olmaqla, Dövlətimiz, Xalqımız bütün Şəhidlərimizə və ailələrinə böyük diqqət və qayğı göstərərək onların yas mərasimində iştirak edir və Şəhidlərimizin ailələrinin yanında olurlar.

Şəhid Xəliq Həsən oğlu Əzizzadənin yas mərasimində biz bunun canlı şahidi olduq. Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərlikləri, hökumət nümayəndələri, möhtəşəm Xalqımız, Şəhidimizi o qədər izdihamla, hörmətlə son mənzilə yola saldılar ki, bunu sözlə ifadə etmək mümkün deyil.

Xəliq Azərbaycan bayraqları ilə, güllə-çiçəklə, maşın karvanı ilə, Şəhid Xəliq Həsən oğlu Əzizzadənin yaşadığı Xətai rayonunun Əhmədli qəsəbəsindəki ünvanından başlayaraq, Kürdəxanı məzarlığına qədər, insan selindən tərpənmək olmurdu. Xalq hər yerdə Azərbaycan bayraqları ilə Şəhid karvanını hörmətlə qarşılayır və Şəhid karvanına qoşulurdular. Şəhid karvanı Kürdəxanı məzarlığına çatanda məzarlıqda daha böyük izdihamın olduğunu şahidi olduq. Həqiqətən Xalqımız öz şəhidinə böyük sevgi, hörmət və məhəbbət göstərdi. Çox yüksək səviyədə, hörmətlə, izzətlə

Cənab namazı qılındıqdan sonra Şəhidin tabutu üzərindəki üçrəngli dövlət bayrağımız əbədi xatirə olaraq, mərhumun atası Həsən müəllimə təqdim edildi.

Şəhidimiz, Sabunçu rayonunun Kürdəxanı qəsəbəsindəki qəbiristanlıqda Azərbaycanın dövlət himninin sədələri altında dəfn olundu. Bəli, torpaq uğrunda ölənlər Vətəndir. Vətən uğrunda Şəhid olan varsa o, Vətən basılmaz! Allaha bütünü Şəhidlərimizə rəhmət eləsin, məzarları nurla dolsun. Amin!

Səhifəni hazırladı: Tahir Süleyman

Aprel şəhidlərimiz heç zaman unudulmayacaq

Aprel hadisələrindən səkkiz il ötməsinə baxmayaraq, şəhidlərimiz hər zaman xalqımız tərəfindən anılır, hörmətlə yad edilir və mütəmadi məzarları ziyarət edilir

Aprelin 6-da cəbhədə erməni təxribatının qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olan Laçın rayonunun Qarakeçdi kənd sakini, 1996-cı il təvəllüdlü Məmmədov Ülvin Cəmaləddin oğlu aprelin 7-də dəfn olunub. Şəhid ailə üzvlərinin müvəqqəti məskunlaşdığı Ağcabədi rayonunun Taxtakörpü ərazisindəki Qarakeçdi obasında torpağa tapşırılıb. Onun dəfnində Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən Aqil Nəzərlinin iştirakı ilə rayonun idarə, müəssisə və təşkilatları, kənd İcra nümayəndəlikləri, ziyalılar, ağsaqqallar, gənclər, məktəblilər və hərbiçilərdən ibarət 6000 nəfərdən çox rayon sakini, şəhidin qohumları, dostları iştirak ediblər.

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı səlahiyyətlərini icra edən Aqil Nəzərli çıxış edərək bildirmişdir ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən düşünülmüş və məntiqli siyasət nəticəsində torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik, qaçqın və məcburi köçkünlər öz doğma yurd-yuvalarına qayıdacaq və cəzasız qalmış cinayətkarlar layiqli cavablarını alacaqdır. Sonda rayon rəhbəri erməni qatillərinin qurbanı olan bütün şəhidlərə Tanrıdan rəhmət diləmişdir.

İzdihamlı tədbirdə iştirak edən Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin katibi Abdulla Qurbani, Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Şahin Məmmədov, Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Eyvaz Hüseynov, Millət vəkili Mahir Abbaszadə və Aqil Abbas çıxış edərək şəhidin yaxınlarına səbr diləmiş, Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən işğalda olan bütün torpaqlarımızın tezliklə işğaldan azad ediləcəyini bildirmişlər. Daha sonra şəhidin atası Cəmaləddin Məmmədov çıxış edərək övladı şəhid olduğundan qürur duyduğunu bildirmişdir.

Dəfn mərasimində "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz" şüarı səsləndirilib, şəhid əsgər yaylın atəşləri altında son mənzilə yola salınıb.

Yekunda Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı səlahiyyətlərini icra edən Aqil Nəzərli, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, idarə müəssisə rəhbərləri, kənd icra nümayəndələri, ziyalılar və rayon ictimaiyyəti nümayəndələri şəhidin qəbri üzərinə tər çiçək dəstələri düzdülər.

Evin Cəmaləddin oğlu Məmmədov 1 yanvar 1996 cı ildə valideyinləri məskunlaşan "Taxta körpü" ərazisindəki "Laçın obaları"nda dünyaya gəlmişdi. Torpaqlarımızın 20 faizini zəbt edib, Xocalı soyqırımını törədən mənfur düşməne qarşı Ülvində barışmaz mövqe yaranmışdı. Qarabağı, əzizlərinin doğulduğu Laçın torpaqlarını işğaldan azad edənədək döyüşməyi şərəfli borcu bilirdi. Yaşadığı şəraitin ağırlığı Ülvinin idmana olan həvəsinin qarşısını ala bilməmiş, sərbəb güləşdə yeniyetmələr arasında dəfələrlə ölkə birincisi olmuş və bir sıra fəxri fərmanlarla təltif edilmişdir. Laçın rayon Qarakeçdi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbini bitirib hərbi xidmətə çağırılan Ülvin 2016 cı il aprelin 1-də həqiqi hərbi xidmətini başa vurmuşdur. Həmin gün komandir təxris olunan əsgərləri sıraya düzüb azad olduqlarını bildirmiş və sonra soruşmuşdu; Müddətdən artıq xidmət etmək istəyən varsa bir addım önə çıxsın. Ülvin irəli çıxaraq demişdi: "Komandir, Qarabağa, Laçına qayıdana kimi sizinləyəm. Vətən uğrunda Şəhid olmaq arzusundayam". Elə həmin gün Tərtər, Talışdağa yola düşür. Ülvi sərras snayper nişancısı idi. 2016 cı il aprelin 5-də Tərtər, Talışdağ uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına Şəhid olmuşdu. Qarabağın işğaldan azad olunacağı gün və Laçında yaşamaq Ülvinə qismət olmasa da vətən uğrunda Şəhidlik zirvəsinə ucalaraq arzusuna qovuşdu. Böyük izdihamla Şəhidini son mənzilə yola salan minlərlə Laçınlı "Atəşgəzə son", "Rədd olsun erməni", "Qarabağa azadlıq" kimi şüarlar hayqıran Laçınlı gənclər torpaqlarımızın azadlığı uğrunda düşməni hər an məhv etməyə hazır olduğunu bəyan elədi. Ülvinin, eləcə də, bütün Şəhidlərimizin xatirəsi heç vaxt xalqımızın yadından silinməyəcək.

*Şəhid varsa, torpaq da var, Vətən də,
Şəhidlərə ölüm yoxdur Vətəndə!
Vüsal Ziyadxanoğlu*

KÜRD LƏR VƏ KÜRDÜSTAN

Kürdlərin coğrafiyası və yerləşməsi

Asiyanın haqqında danışacağımız hissəsinin coğrafiyasını anlamaq üçün iki çıxış nöqtəsini: Ararat vadisini və İsgəndəriyyə körfəzini yadda saxlamaq lazımdır.

Araratdan cənuba iki min verstdən artıq dağlar silsiləsi uzanır: əvvəlcə bu dağlar düz şimaldan cənuba, sonra isə bir sıra zəncirlər yaradaraq cənub şərqə - Fars körfəzinə dönür. Onların birinci hissəsinə sadəcə olaraq, məşhur duzlu Van və Urmiya gölləri vasitəsilə iki yüksək yaylanı ayıran «türk-fars sıra dağları» deyilir. İkinci hissə ancaq özünün qərb qolları ilə Türkiyə və İran sərhəddinə yaxınlaşır; İran yaylasının və Mesopotamiya ovalığının arasında yerləşən bu dağlar və dağətəyi naməlum Şərq xalqları tərəfindən qədim terminlə Zaqros (görünür, yunan mənşəlidir) adlanır.

Araratdan qərbə bizim Zaqaqaziyanı Ermənistan yaylasından ayıran və aşağıda sonuncunun sıra dağları ilə qovuşan Ağrı dağı uzanır.

Əgər indi İsgəndəriyyəyə keçilsə, ondan şimala müəyyən məsafədə Qara dəniz çaylarının suayrıcını və Mesopotamiyanı təşkil edən Antitavr başlanır. Antitavrın şimal-şərqə ümumi istiqaməti üç qola ayrılmaqla sanki Qars, Maku və Ararat səmtinə can atır.

Şimal qolu, yaxın keçmişdəki döyüşlərdən yaxşı məlum olan Soğanlıya birləşir, cənub faktiki olaraq, Ağrı dağına qovuşur. Orta isə (Ala dağ) Maku yaxınlığında (Avaciqda) İran sərhədi yanında olan sönmüş Təndurəkın vulkanına bitişir. Fəratın əsas mənbələri Antitavrın bu qollarına bitişik vadilərdədir. Onlar iki çaydan ibarətdir:

Biri Ararat yaxınlığında Alaşkert vadisindən başlayən Murad çayı, ikinci Ərzrum altından axan Qara su, yaxud Fəratdır. Əks istiqamətdə şimala axan Arazin mənbəyi isə iki çay arasındakı Bin göl yaylasında yerləşir. Murad və Fərat çayları əvvəlcə cənub qərbə axır, bununla belə Murad çayı bir yerdə Dəclənin mənbəinə tamam yaxınlaşır. Ancaq bu dar divara güc gəlmək ona nəzib olmur və Xarputun yanında onun taleyi nəll olunur: O Qarasu ilə birləşir ki, onunla birlikdə Ön Asiyanın Ən böyük çayı olan Fərat (2670 verst) yaratsın. Fərat Aralıq dənizinə tökülmək arzusu ilə cənub qərbə can atmağa davam edir, ancaq Tavra rast gəlib onun tərəfindən rədd olunur və Şərqə

- Fars körfəzinə tərəf dönür.

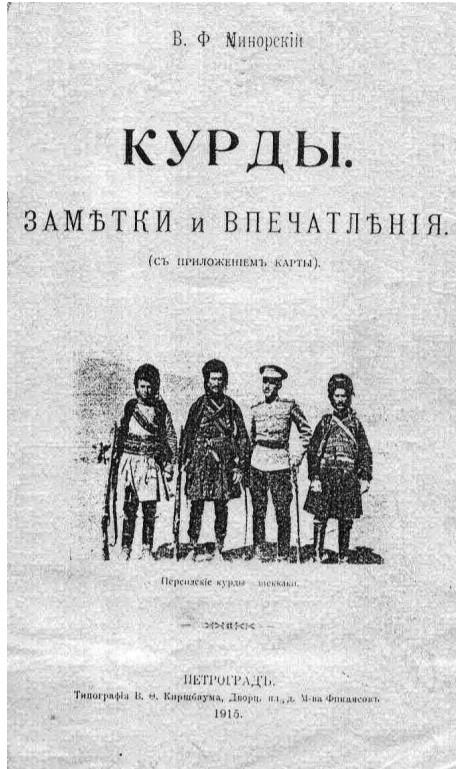
İsgəndəriyyədən cənub şərqdə yaranmış ikinci dağ mahiyyətinə görə Şimali Suriya dağlarının davamıdır. O Tavr adlanır və bir başa Şərqə uzanır. Van gölü yanında bir qolu Şimala gedir, o biri qolu isə gölü cənubdan şərqə dövrələyərək Qotur 2 yaxınlığında Fars sərhəddinə yaxınlaşır. Bu sonuncu qol cənuba iki təzə zoğ ataraq cənubi şərq istiqamətinə soxularaq nəhəng pəncələr kimi yuxarı Dəclənin hövzəsinə əhatə edir. Dəclə düzənliyə çıxanacan Fəratə nisbətən daha az yol keçsə də

1) «Fərat» sadəcə rus xalq sözü olan «Fart, pofartilo» ilə bir kökdəndir. Semit dillərində (ərəb və b.) bolluq deməkdir.

2) Van gölünün şərqində o bu gölün hövzəsinə Böyük Zabın yuxarılarından

ayırır (aşağı bax)

Öz adının qədim şərhini doğruldaraq ox kimi onu bəsləyən uca dağlardan 1 üzəşəğı şığıyır. Dəclənin sol sahilində, Şərq sanəsinə görə, Nuhun gəmisini

dayanmış Cudi dağı uzanır. Ancaq daha yuxarı Dəclənin, Böyük Zabunun 2 sol qolu boyunca nəhəng Cülamərq dağları dayanmışdır. Onların ayrı-ayrı zirvələri 14000 futa 3 çatır. Əgər Fəratın yuxarı axınıları və Van gölünün ətrafları kürd xalqının erkən yayıldıqları ərazilər idisə, cənubi Tavrın qolları və Dəclənin sol sahillərinin dağlıq ölkəsi (Botan, Xabur, Zab) görünür, tarixi keçmişdə kürd xalqının əsas məskənləri imiş. Nəhayət tarixin başlanğıcında kürd xalqının vətəni daha uzaqlarda, şərqdə və cənubda axtarmaq lazımdır. Yüksələn bu üç zaman pilləsinə kürd xalqının yerləşdiyi üç rayon uyğun gəlir. Yüksək Ermənistan yaylası, Türkiyə Kürdüstanı və Qərbi İran dağları.

Beləliklə, kürd xalqı hal-hazırda şimala - bizim Zaqaqaziya keçərək türk-fars sərhəddi yaxınlığında Mendeli 4 şəhərciyindən Ararata qədər enli zolaq şəklində yaşayırlar. Bütün Ermənistan yaylası boyunca onlar ermənilərlə qarışiblar, ancaq onların Türkiyə ilə Şimal sərhəddi Ərzrumla paraleldir. Kürd xalqı cənubda Mesopotamiya düzənliyinin kənarlarına qədər enirlər. Qərbdə Dəclə (Daha doğrusu Qara-su) çayının sahili sərhəd hesab olunur. Ancaq kürd xalqı Kiçik Asiyanın içərilərinə də girirlər və təkcə Sivasdan cənub şərqə olan rayonda deyil, ayrı-ayrı qruplar şəklində Aralıq dənizinə qədər Koniyanın və Kilikiyanın yaxınlığında belə yaşayırlar.

Ümumiyyətlə, demək olar ki, kürd xalqı və dağlar ayrılmazdır. O yerdəki düzənliklər başlanır, kürdlər o yerləri ərəblərə, türklərə, Van gölünün ətrafını isə ermənilərə birgə yaşayırlar.

1) *Vavilon «Diqlat» əslinde «yüksək sahil deməkdir, ancaq yunanlar elə bilir-dilər ki, bu fars sözüdür (tiqra-yeni farsca tir), ox deməkdir.*

2) *Böyük Zab Dəclənin yuxarılarına aid deyil, ona artıq onun orta axınında tökülür.*

3) *Böyük Ararat 17.000 futa yaxındı*

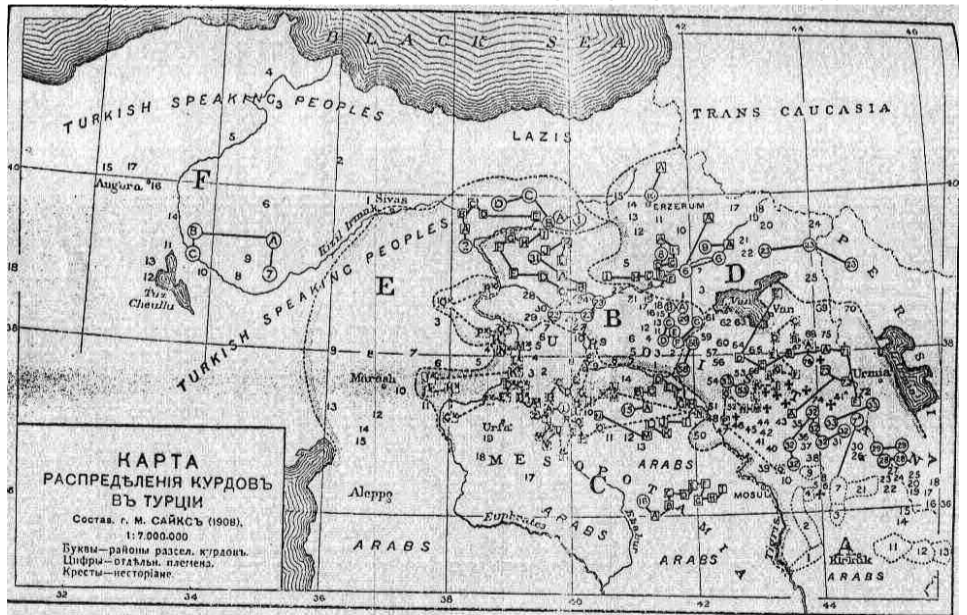
4) *Bağdaddan Şərqə*

Mövcud inzibati bölgüyə görə Kürd xalqı Rusiyada Ararata bitişik olan İrəvan quberniyasının hissələrində Qars vilayətinin Ardahan və Kağızman mahallarının bəzi yerlərində və bundan başqa Yelizavetpol (Gəncə) quberniyasının, Zəngəzur və Cavanşir qəzalarında yaşayırlar. Bu ərazilərdə yaşayan kürd xalqı hansı səbəbə görə axırkı siyahıya alınmada xüsusi qrup kimi siyahıya alınmamışlar. İrəvan və Qars qəzalarında yaşayan kürdləri isə 1910-cu ildə aparılan siyahıya alınmada 125 min nəfər hesablanmışdır ki, onun da 25 min yezidi kürdləri idi.

Kürd xalqı İranın tamam böyük Kirmanşah general qubernatorluğunu və Kürdüstanı (başqa sözlə Sinnə), Gorus dairəsi və Azərbaycanın bir hissəsini 1) Urmiya gölündən cənuba tamam Soyuq-bulaq dairəsi Təvə çayından qərbdən, 2) Urmiya, Salmas, Xoy və Makunun 2 qərbindən bütöv zolaq şəklində, 20-40 verst Türkiyə sərhəddi boyunca yaşayırlar. Cənubda ən qədim sakinlər hesab olunan İran kürdləri bəlkə də qədim Midiyalıların ölkələrinin qərb sərhədlərini tutmaqla onların birbaşa varislərindən biri hesab olunurlar. Həm dilinə və qismən də dininə (şiiələr, əliallahilər) görə bu cənub Şərq kürdləri öz qəbilələrinin əsas hissəsindən ayrılmalı da özlərini onlarla bir xalq hesab edirlər. İranın şimalına gəlincə, məsələn, bizim əsrin əvvəlində Salmas ermənilərin Kortçəya (yəni Kürdüstan) dediyi müstəqil sərhəd vilayətinə daxil idi.

1) *Qismən ərəb və Cəbrayıl dairələrində*

2) *Avaciq xanlığı - yeganə yerdir ki, türklər (ayrılmış qəbiləsi), o cümlədən*

sonradan köçürülmüş sərhəddə kürdlərin bütöv zolağını kəsir.

3) *Adons, Armeniya V epoxu Yustianiana, səh. 418*

Əksinə, kürd xalqı belə uzağa, Urmiya gölündən cənuba nisbətən gec hərəkət edə bilər. Soyuq-bulaq yaxınlığında indiyə qədər türk yerləri qalmaqdadır. Bundan əlavə Mukri qəbiləsinin (Süleymani qəbiləsi Babana qohum olan) burada ancaq Ağ və Qara qoyunlular sülaləsi dövründə, yəni XV əsrdə görüldüyü kürd salnaməsində açıqdan açığa yad olunur. Qərbdən Şərqə belə gecikmiş köçürmələr dəfələrlə baş verdiyi üçün kürdlərin bir qatının digərini örməsi aydın görünməkdədir.

Sayılan bütöv rayonlardan əlavə İranda məsələn, Xorasanda (Şadılı),

Qəzvindən şimala (amberlyu), Şiraz yaxınlığında (Kəlun-Abdu) kimi yerlərdə kürdləri Nadir şah (1736-1747) köçürmüşdür.

Türkiyədə kürd xalqının əsas torpaqları Mosul vilayətində kompakt halında yaşadıqları dağlıq hissədir. Ermənilər Van və Bitlis vilayətlərində 8 min kv verstedə yaxın ərazidə ancaq Van gölü sahilində 60-70% təşkil edirlər. Lakin fars sərhəddinə söykənən Həkəri sancağı kimi hər iki vilayətin dağlıq dairəsinin böyük hissəsində ən çox kürdlər yerləşdirilmişdir. Ancaq həkərinin cənubunda (Colamerq) 90 faiz təşkil etdiyi üçün hakim mövqə tutan, kiçik, ancaq sıx və vahə ilə nestorian əşirətləri yaşayırlar.

1. Su sahəsini çıxarmaqla.

Diyarbəkr və Xarput vilayətlərində kürd xalqı başqa xalqlara nisbətən üstünlük təşkil edirlər. Diyarbəkr vilayətində Botan əyalətində Dəclə çayı üzərində ən məşhur, kürd hərəkətlərinin yarandığı, kürd millətinin beşiyi sayılan Cəzirə şəhərciyi yerləşir. Qeyd etmək lazımdır ki, Xarput vilayətində Fərat çayının hər iki mənbənin yaratdığı çayarası Dersim dairəsinin sıx olan əhalisi arasında kürd xalqı say etibarilə qalan əhalini iki dəfə üstələyir, (Linç) Ancaq bu kürdlər zaza2 dialektində danışirlar. Onları o biri kürdlərdən ayırmaq ənənəsi xüsusi dinə etiqad etmələri ilə izah olunur. Şəxsən mən düşünürəm ki, bu, tamamilə yanlışdır. Onlar hamısı ümumkürd dilində danışirlar, məişətdə kürdlərlə qarışirlar, dinləri isə başqa qəbilələrin də mənsub olduğu əliallahılıqdır.

Aleppo vilayətində kürdlər, yeri ərəblərə güzəştə gedirlər. Ancaq yeni məlu-

mata görə, (konsul Simmerman) 15 min nəfər 1 minə yaxın kəndi tutub. Sivas vilayətində kürdlər azlıq təşkil edirlər. (konsul Savinov). Onlar cəmi 30 min dirlər. (qazı: Qanqal, Qoçişyar, Zara, Divriq).

1) *Bohtan çayının hövzəsindən daha geniş sahəni əhatə edən bu vilayət M.Hartmanın izah etdiyi kimi inzibati bölgü deyil, üç vilayət arasında bölünüb.*

2) *Zaza, görünür ətrafdakı insanların başa düşmədikləri dil verdikləri ayama mənasındadır. Bu ləhcə yəni tədqiqat-lara görə (O, Mann) xalis iran mənşəlidir və qorani dialektinin aid olduğu dialektlər qrupuna aiddir. Onda çoxlu xüsusiyyətlər və arxaizmlər var. Əlavə etmək lazım deyil ki.*

(Ardı gələn sayımızda)

(Əvvəli ötən sayımızda)

Məhərrəm ayının 26-da, Novruz bayramı günü özünü qımdatbaşı hesab edən Kolya Əsirbəyov adlı bir erməni belində xəncər yoldan keçərkən bir kazak komandiri onu saxlayıb xəncəri əlindən almaq istəyir. Kolya özünə ar bilib xəncəri ona vermək istəmir. Bu zaman kazak onu bir neçə dəfə vurur. Ermənilər yığışb birtəhər Kolyanı kazakın əlindən aldılar və kazakı dilə tutub yemək-içmək olan yerə gətirdilər. Kazak içib məst olduqdan sonra ona övrat təklif etdilər. Kazak övratı istəyərkən ona dedilər ki, bura bazar içidir, yaxşı bir övrat var, onun evinə gedək. Ermənilər məst olmuş kazakı bir yerə gətirib xəncərlə öldürdülər. Fərsət tapıb kazakın cəmdəyini basdıra bilmədiklərinə görə Təzə kilsənin altında olan dəyirməyə gizlətdilər. Hadisədən xəbərdar olan bir malakan gəlib əhvalatı kazaklara xəbər verdi. Onlar tez gəlib öldürülən kazakın meyidini dəyirmədən götürdülər və bu hadisəni teleqrafla böyükələrinə xəbər verdilər.

GƏNCƏ ƏHVALATI

1324-cü il səfər ayının 9-da Gəncənin müsəlman əhli yığışaraq qubernatorun yanına gəldilər və ərz etdilər ki, bizim

Mir Möhsün Nəvvab

sonra hərbi qubernatoru oraya göndərdilər. Qubernatorun Ağdama gəl-

mətlə yanaşmaları erməniləri çox narahat edirdi. Odu ki, ermənilər paxılıqdan rahat ola bilmir, onların başlarına gətirilmiş müsibətlərə müsəlmanların da düşər olmaları və kazaklar yanında hörmətlərini itirməsi üçün tədbirlər töküldülər. Neçə-neçə erməni qımdatları yığışb bu fikir ətrafında baş partladırıldı. Xankəndində ermənilər iki rus kişisinə və övratlarına üç yüz manat pul verərək onlardan xahiş etdilər ki, müsəlmanların da dövlət yanında müqəssir olmaları üçün bir tədbir görsünlər, bizim kimi kazaklar onların da mal-dövlətini qarət etsin və qadınlarının ismətlərinə toxunsunlar.

Ruslar bu təklifi qəbul edərək ermənilərin məqsədini həyata keçirmək üçün övratları ilə arabaya minib Ağdama yola düşdülər. Onlar iki bağın arasından keçən yola çatanda birdən dad-fəryad çəkildilər:

— Ay gəlin, müsəlmanlar bizi soydular, əynimizdə, əlimizdə hər nə var idi, aldılar! Bizi lüt etdilər!

Bu qərarla Ağdam hakiminin yanına gəldilər. O, rus idi. Hakim gördü ki, bu dörd nəfəri elə soyublar ki, əyinlərində alt paltardan başqa bir şey qalmayıb. Hamısı soyuqdan tir-tir əsirlər. Hakim

Müsəlmanlar onlara qarşı yönəldilmiş bu hiylənin üstünü açdığına görə xeyli pul yığıb həmin osetinə verdilər və böyük təşəkkürlərini bildirdilər. Beləliklə, ermənilərin növbəti hiyləsi faş olub, rüs-vay oldular. Ona görə də atalar deyib ki, başqasına quyu qazanın özü düşər. Yaxud, hər nə əkərsən, onu da biçərsən.

QAÇAQ ƏSGƏR XANIN ƏHVALATI

1324-cü ilin rəbi-üs-sani ayında (may 1906) dövlətin icazəsi ilə köçəri tərəkmə müsəlman tayfaları çox rahatlıqla öz mal-qoyunları ilə birlikdə gəlib Qalanın ətrafındakı boş yerlərdə dayandılar. Bir gecə-gündüz istirahət etdikdən və lazımı ərzaqları aldıqdan sonra Qalada erməni məhəlləsindən yuxarıdakı qapıdan çıxıb, hər kəs öz yaylaqlarında olan yerlərinə getdilər. Beləliklə, tərəkmə tayfaları birbirinin ardınca əmin-amanlıqla gəlib-gedirdilər. Ermənilərdən də bunlara toxunmağa heç kəs cürət etmirdi. Tərəkmə tayfalarının gəlib-gətdiyi bir neçə gün ərzində çoxlu şənliklər və alış-veriş oldu.

Bir gün müsəlmanlar doqquz kəl arabası dolu ərzağı Qalaya gətirib sahibinə verdikdən sonra geri qayıdarkən Ballıca kəndi yaxınlığında yolla gedərkən 30-

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

dolanacağıımız bağlarla əlaqədardır. Artıq bahar fəslə olduğuna görə biz bağlarımızı əkib-becərməliyik. Ermənilər yaşayan yerlərdə olan bağlarımızı əkib-becərməyə yenə ermənilər mane olacaqlar. Siz də razı olursunuz ki, biz özümüz ermənilərlə görüşüb, aramızdakı ixtilafı yoluna qoysaq. Belə olan halda, biz nə etməliyik.

Qubernator onun yanına gəlmiş Gəncə əhlinə bir neçə silahlı kazak verib bağlara yola saldı. Onlar bağlara çatan kimi ermənilər kazakları və Gəncə əhlini atəşə tutdular. Kazaklar da bir neçə güllə atdıqdan sonra onların hamısı yenidən qubernatorun yanına qayıtdılar. Əhvalatı qubernatora söylədikdən sonra müsəlmanlar qubernatordan xahiş etdilər ki, əgər bizə izn və rüsxət versəniz ermənilərin öhdəsindən biz özümüz gələrik və istədiyimizə nail olarıq. Qubernator müsəlmanların bu sözündən bərk qəzəbləndi.

Bu zaman xəbər gətirdilər ki, ermənilər müsəlmanların bir sürü qoyunlarını çobanların əllərindən alıb apardılar. Qubernator bu xəbərdən daha çox qəzəbləndi və onun əmri ilə kazaklar erməni məhəlləsinə topdan bir neçə dəfə atəş açdılar.

QARABAĞ ƏHVALATI

(1324-cü ilin səfər ayı—1906-cı ilin mart ayı)

Ermənilərin Qarabağda törətdikləri cinayətlər və qırğınlar haqqında hər gün rus dövlət orqanlarına xəbər çatdırılsa da, heç bir tədbir görmürdülər. Nəhayət, Qarabağa bir neçə yüz silahlı kazak göndərildi. Əvvəlcə Ağdama gələn bu silahlı kazaklar ermənilərin fitvası ilə burada müsəlmanlara qarşı ədalətsiz hərəkətlərə yol verdiklərinə görə, böyük qarışıqlıq əmələ gəldi. Kazakların silahsız əhaliyə qarşı açdıqları atəş nəticəsində üç nəfər adam qətlə yetirildi. Həkim Mirzə Məhəmmədin oğlu Mirzə Mehdi də məscidin qabağında dəstaməz aldığı yerdə güllə ilə vurub öldürdülər.

Ağdam əhalisi hadisə ilə əlaqədar yuxarı dövlət orqanlarına şikayət etdikdən

didiyini bilən kimi camaat meydana toplaşdı. Qubernator camaata müraciət edərək dedi ki, ey müsəlmanlar, bizim padşahımız sizdən çox razıdır. Siz padşahın sağ gözü, kazaklar isə sol gözləridir. Kazakların bu xətlərini bağışlayın. Qarışıqlıq düşdüyündən səhv ediblər.

Hərbi qubernator müsəlmanlara təskinlik verdikdən sonra Ağdama gəlmiş kazakların bir neçə dəstəsini ermənilərə qulaqburması vermək üçün Tağ, Tuğ, Güney və Quzey Çartaz kəndlərinə göndərdi. Kazaklar bu dörd kəndi tufəng və top atəşinə tutdular və bir çox evlərə od vurub—yandırdılar. Ermənilərin övrat-uşağı ağlaya-ağlaya, çığıra-çığıra kazaklara yalvarırdılar. Kazaklar onların yalvarmalarına baxmayaraq, evlərə girib, əllərinə keçən pulu, qızılı, gümüşü, daş-qası və başqa zinət şeylərini qarət edir, qadınların və qızların üstündə olan zinətləri qoparıb aparırdılar. Evlərdə olan sandıqları sındıraraq içində olan təzə və köhnə palazların hamısını götürüb aparırdılar. Bir para şeyləri isə çıxarıb birbirinin üstünə yığaraq od vururdular. Gözəl erməni qız və qadınlarını zorlayaraq ismətlərinə təcavüz edirdilər. Bu əhvalat haqqında Qalaya xəbər çatdıqdan sonra ermənilər pul toplayıb dövlətin böyükələrinə teleqraf vuraraq kazakların yaramaz işlərindən şikayət etdilər.

ƏLAVƏ: Kazaklar yuxarıda göstərilən erməni kəndlərini dağıdarkən bir evdən xeyli gümüş pul tapılmışdı. Onlar bu pulların bir hissəsini divana vermiş, bir hissəsini isə camaata satmışdılar. Camaat elə bilmişdi ki, rus puludur. Amma sonra məlum oldu ki, həmin gümüş pullar Yaponiyada hazırlanıbmış. Həmin pullardan biri də mənə (M. M. Nəvvab) əlimə düşmüşdü.

ERMƏNİLƏRİN PAXILLIĞI VƏ HIYLƏSİ

Yuxarıda göstəriləyi kimi, kazakların Qarabağda ermənilərin başına gətirdiyi müsibətlər və müsəlmanlara qarşı isə hör-

qəzəblənərək əhvalatı dərhal generala yazmaq və müsəlmanları tənbeh etmək istədi. Bu zaman müsəlman olan yasavul osetin hakimin yanına daxil olaraq rusların gəldiyi arabada axtarış aparmaq üçün icazə istədi. Osetin hakimdən razılıq

əldə etdikdən sonra gəlib arabanın içindəki otu o tərəf-bu tərəfə çəkib yoxlayanda gördü ki, ruslar və onların övratlarının bütün paltarları və çəkmələri otun altındadır. Əhvalatdan xəbərdar olan hakim qeyzlənərək həmin rusların və arabacının döyülməsi haqqında əmr verdi. Övratlara isə dedi ki, bu saat doğrusunu deyin görün bu nə işdir, yoxsa sizi həbsxanaya göndərəcəyəm. Matuşkalar dedilər ki, bizi nə döyün, nə də həbsxanaya göndərin, əhvalat belədir: Qımdatlar bizə üç yüz manat pul verərək bu hiyləyə təhrik etdilər ki, biz müsəlmanları belə bir əməllə günahlandırmaq və bunun nəticəsində ruslar onları cəzalandırınsınlar. Biz də bunu edə bilmədik. Hiyləmizin üstü açıldı.

40 nəfər erməni qulduru qəflətən arabaların üzərinə hücum edərək arabacıları əsir aldılar, arabalardan isə kəlləri açıb qabaqlarına qatıb apardılar. Ermənilər hücum edərkən arabacılarından iki nəfəri isə girov götürdülər. Silah gəzdirmək qadağan olunduğuna görə, müsəlmanların heç birində müdafiə olunmaq üçün tufəng və tapança yox idi. Qalaya xəbər çatdıqdan sonra iş bilənlər teleqram vuraraq əhvalatı böyükələ xəbər verdilər. Ermənilər tutduqları doqquz nəfər müsəlmanı əzab-əziyyətlə kəndlərinə gətirərək orada öldürmək istəyəndə camaat mane oldu. Sonra həmin quldurlar tutduqları doqquz nəfəri meşəyə gətirərək zülm və əzabla öldürdülər.

Qaladan bir neçə nəfər erməni və müsəlman tutulmuş doqquz nəfəri azad etmək üçün həmin kəndə getdilər. Yerli ermənilər bəhanə ilə guya gedib bir qədər axtarıqdan sonra gəlib qalalılara bildirdilər ki, onlar öldürülməyiblər. Bu əhvalat hamıya böyük təsir etdi. Xüsusən çöllərdə dolanan qaçaqlar bu əhvalatdan çox qəzəbləndilər. Qaçaq dəstələrindən birinin başçısı Əsgər xan öz yoldaşlarına bildirdi ki, bu günahsız adamların qanına əvəz almasam, namərdəm. Müsəlmanlar dövlətin nəzərində müqəssir olmasın deyə belə əməllərə yol vermərdik. İndi ki onlar müqəssirdirlər, onların əvəzini çıxmalıyıq.

Əsgər xanın dəstəsi atlanaraq, Yevlax yoluna gəldilər. Uzaqdan gördülər ki, bir neçə dilican arabası gedir. Onlar dilican arabalarına yaxınlaşaraq dayanmasını əmr etdilər. Qorxudan o dəqiqə arabaları dayandırdılar. Arabaları mühasirəyə alıb yoxlayarkən gördülər ki, orada bir qız, üç gənc gəlin, bir qoca övrat, 10 nəfər erməni, bir rus və bir neçə müsəlman vardır.

Müsəlmanlara toxunuayıb, rusdan sual etdilər:

— Bəlkə, sən də ermənisən?

(Ardı var)

Feyli Kürt Katliamının 44'üncü yıl dönümünde Başkan Barzani'den mesaj: Suçları Kürt olmaktadır

Başkan Mesud Barzani, Feyli Kürtlerin Irak'ta çok acılar çektiğini ve tek suçlarının Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni desteklemek ve Kürtlük

olduğunu vurguladı.

Başkan Barzani, Feyli Kürtlere yönelik soykırımın 44'üncü yıldönümünde sosyal medya hesabından bir mesaj yayımladı.

Başkan Barzani, Feyli Kürtlerin Irak'ta çok acılar çektiğini ve tek suçlarının Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni desteklemek ve Kürtlük olduğunu vurgulayarak, "Eski Irak rejimi tarafından binlerce Feyli gencinin kaybedilmesi ve yüz binlerce Feyli Kürt kardeşimizin kimliğinin alınması, ardi ardına gelen Irak Hükümetlerinin Kürdistan halkına karşı işlediği suç zinciri ve asimilasyonun bir devamıydı." ifadelerini kullandı.

"Irak Hükümeti sorunların çözümü, tazminat ödenmesi ve Feyli Kürtlere uygulanan soykırımın izlerinin silinmesi için en kısa zamanda yükümlülüğünü yerine getirmelidir." diyen Mesud Barzani, "Feyli Kürtlere yönelik soykırımın 44'üncü yıldönümünde, şehitlerinin ve Kürdistan özgürlük hareketinin tüm şehitleri saygıyla anıyoruz. Feyli kardeşlerimizin kendi davalarına ve Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne bağlılıklarını hiçbir zaman unutmayacağız." dedi.

PWK Genel Başkanı Özçelik: YSK'nin mazbatayı iade kararı Kürdistanlıların kendi iradelerine sahip çıkmalarının ürünüdür

Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK) Genel Başkanı Mustafa Özçelik, Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) Van Seçim Kurulu'nun kararını kaldırarak mazbatanın Abdullah Zeydan'a ver-

ilmesine ilişkin yaptığı açıklamada, "YSK'nin bu kararı, tüm halkımızın birlik halinde geliştirdiği sivil, demokratik tutum ve mücadelenin, tüm Kürt, Kürdistanlıların kendi iradelerine sahip çıkmalarının ürünüdür." dedi.

Kürdistan Yurtseverler Partisi (PWK) Genel Başkanı Mustafa Özçelik, Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) Van Seçim Kurulu'nun kararını kaldırarak mazbatanın Abdullah Zeydan'a verilmesine ilişkin bir açıklama paylaştı.

Özçelik açıklamasında şu ifadelerle yer verdi: "Halkımızın birleşik mücadelesiyle Abdullah Zeydan'ın mazbatası kendisine iade edildi

Yüksek Seçim Kurulu, Abdullah Zeydan'ın mazbatasını iptal eden Van Seçim Kurulu'nun kararını kaldırdı ve mazbatanın Abdullah Zeydan'a verilmesine karar verdi. Yüksek Seçim Kurulu'nun bu kararı, tüm halkımızın birlik halinde geliştirdiği sivil, demokratik tutum ve mücadelenin, tüm Kürt, Kürdistanlıların kendi iradelerine sahip çıkmalarının ürünüdür."

KÜRT FİLOZOFLAR 3 - MAZDEK

Mihemed RONAHI

Mezopotamya'nın ve Ortadoğu'nun düşünsel ve felsefi teşekkülünde iki Kürt filozofa değindik; Zerdeşt ve Mani. Şimdi üçüncüsüne, Mazdek'e geçiyoruz.

Her üç Medya'lı filozof dünyadaki felsefeye oldukça etki bırakmışlardır. Sonrakiler, çoğunlukla onlardan etkilenmişlerdir. Zerdeşt ve Mani, arkalarında yazılı eserler bıraktıkları için kolaylıkla felsefelerine ve yaşamları hakkında da kesinlikli bilgilere ulaşabildik. Örneğin Zerdeşt'in kitabı Avesta elimizdedir ve bu kitap Kürtler'in ata dili olan Avestaca'dır. Zerdeşt bu dil ile felsefesini dile getirmiştir. Mani de eski Kürtçe ile altı adet kitap kaleme almıştır (günümüz Kürtçesine daha yakındır). Bu yüzden bu iki filozof hakkında kolaylıkla bilgilere ulaşılabilir. Ve fakat Mazdek'te böyle bir durum söz konusu değildir. Yaşamı hakkında bir hayli kaynak sıkıntısı vardır ve mevcut kaynakların da çoğu sadece felsefesinden bahsetmekte ve köken olarak da İran'lı olduğunu iddia etmektedir. Gerçi sadece Mazdek için değil Zerdeşt ve Mani için de aynı şeyi kabul eder kaynakların çoğu ama aslında konu araştırıldığı zaman Kürt oldukları ortaya çıkabiliyor.

El-Biruni, Mazdek'i "Mazdek b. Hamededan" olarak tanıtır ve Mazdek'in Hamedan'lı olduğunu ifade eder. Diğer pek çok farklı kaynakta da Mazdek bu şekilde bilinir. Babasının adı Bandad'dır.

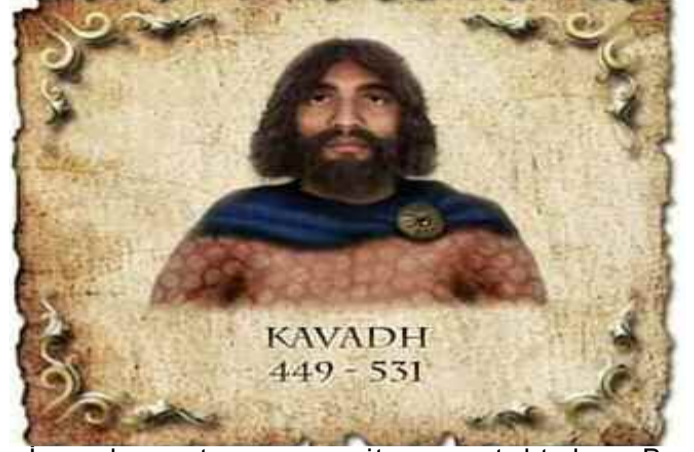
Mezopotamya tarihinde Mazdek'in etkisi hala da Kürtler arasında vardır ve sözgelimi Güney Kürdistan'da bir aziz olarak bilinir.

Mazdek Kürtçe bir isimdir. Sözgelimi Kürtçe'de Tanrı isimleri Yezdan, Êzdan, Ezdan, Xweda'dır. Bu kelimeler esasen köken itibariyle birdir ve Mazdek de bunların bir türevi olarak görünüyor. Ez-da (Ez dame: Beni var eden), Xwe-da (Kendimi var eden), Maz-da (Me da: Bizi var eden, veya Tanrı'dan gelen-ez dame, em dane, dane me vs-) anlamlarını içerir. Bildiğiniz gibi -ek ve -ik Kürtçe de küçültme ekleridir. Bir biçimde "Küçük Tanrı" anlamını da verebiliyor. (Xweda Kürtçe'de "sahip", "kendi var eden", "varlığı kendisinden" gibi anlamları da içerir. Za, Zi, Zin, zin-da, Ma zi-dek gibi sıfatlar da Kürtçe'de tanrıya atfedilmiştir. Zi-da, Me-zi-da..... İkisi de Kürtçe'de "tanrının" anlamına gelen Yézidi ve Yéxwudî/Yahudi kelimeleri dikkat çekicidir. ç.n.)

Doğum tarihi tam olarak bilinmiyor ve kaynaklar farklı tarihleri gösteriyorlar. Fakat V. Yüzyılda yaşadığını ve 499'da da öldürüldüğünü biliyoruz.

Mazdek, Zerdeşt ve Mani'nin etkisinde kalmışsa dahi kendi düşüncelerinin ve felsefesinin özgünlüğü de ortadadır, mevcuttur. Mazdek komünizmin babasıdır. Komünist düşünce dünya tarihinde Mazdek ile başlamıştır. Dünyada mal ve servetlerin paylaşımını ve de insanlar arası eşitliği savunan ilk şahsiyet Mazdek'tir. Mazek'e göre su ve hava gibi, servetlerin ve paranın da insanlar arasında paylaşılması lazımdır. Bu düşünce sadece Mezopotamya'da değil, Ortadoğu'da ve bilindiği gibi dünyada Thomas Moore, Karl Marks ve Babuef gibi düşünür ve filozoflar tarafından savunulmuştur.

Yine Mazdek'e göre hiç kimsenin servetinin kimseden fazla olmaması gerekmektedir. İnsanların varlığı ve serveti eşit olmalıdır. İnsanlar üzerinde insanlar tarafından tahakküm, iktidar kurulmamalıdır.

İnsanların tamamı eşit ve ortaktırlar. Bu yüzden de zenginlerden alıp fakire vermek gerekmektedir.

Mazdek bu düşüncelerinden ötürü bir hayli baskı ve eziyet gördü. Hem tapınak topraklarını ellerinde bulunduran Zerdeşti din adamları, hem de geniş toprak sahipleri Dikhanlar tarafından zındıklıkla itham edildi. Çünkü onlar mal ve servetlerin sahipleriydiler ve Mazdek'in inançları bu pozisyonları ile uyumsuzdu. Eğer Mazdek'in dediği olsa idi bu din adamları ve Dikhanlar'ın mal ve servetlerinin paylaşılması gerekecekti.

Mazdek inancında iki temel başlangıç ilkesi vardır: Aydınlık ve karanlık. Aydınlık bilgeliktir, özgürlük duygusunu ve istemini sağlar. Bunlar aydınlık ile elde edilir. Karanlık da cehalet ve körlüktür. Mazdekizm'de üç töz vardır: Su, ateş ve toprak. Aydınlığı ve aydınlıktan sadır olanları tanrı yaratır. Karanlık ve karanlıktan kaynaklı şeyleri de şeytan yaratır. Aydınlık tanrısı göğün en yüksek tabakasında, tahtında oturmuş ve önünde dört güç vardır: 1- Yargılama 2- Anlama 3- Gizleme 4- Coşku. Bu dört gücünü dört kişiye bahşetmiştir: 1 - Mobad (Baş yargılayıcı) 2- Herbad (Anlamaya yol baş faktör) 3- Serpahhad (Başkumandan) 4- Ramişgar (Keyif ve coşkunun ustası)

Bu dört güç, denetimlerindeki diğer yedi güçle -onların da ellerinde 12 güç var-evrensel işleyişi sağlarlar.

Mazdek, toplumsal görüşleri sayesinde geniş kitleler tarafından kabul edildi. Sasani şahı 1. Kawa, Mazdek'in düşüncelerine başlangıçta sahip çıktı ve onları kabullendi. Mazdekizm; Kürdistan, İran, Azerbaycan, Taberistan ve İç Anadolu'nun çoğuna yayılacak kadar büyüdü. Kawa'nın da gücünü aştı ve Mazdekçiler 469'da onu tahttan indirip zindana attılar. Kawa bir biçimde zindandan kaçır, Akhunlar'a sığınır. 499'da Akhunlar 30 bin kişilik bir ordu ile Mazdek'e saldırır, inananlarını yener, çoğunu öldürür ve Mazdek'i de hapsa atarlar.

Mazdek, ölümünden sonra daha da güçlü etkiler yarattı. Karısı Hurrem tarafından görüş ve düşünceleri yayılmaya devam etti ve böylece Hurrem sayesinde daha da geniş bir yayınlığa kavuştu. Hatta ölümünden sonra Mazdekizm'in "Hurremiye" olarak anıldığı da oldu. İslamlaşma döneminde Hurremiye ortadoğuda güçlü etkiler yarattı. Örneğin Medinanlı Babek bunlardan biri idi ve Abbasiler döneminde yirmi yıl süreisyanlar başlattı ve Abbasiler'in başına bela oldu.

Özetlemek gerekirse İslam öncesi Medyalı filozoflardan biri de Mazdek'tir. Üç Medyalı filozofun üçüncüsüdür. Şimdi bilinmiyorsa dahi dünyanın düşünsel şekillenişinde Mani ve Zerdeşt gibi önemli bir yer edinmiştir. Söz konusu zaman dilimi içerisinde fikir ve düşünceleri ile Medyalı Mazdek, komünizmin kurucusu olarak tanınmıştır.

Antony Blinken: Em dixwazin hemî alî tevî hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê bibin

Wezîrê Derve yê Amerîkayê di konfiranseke rojnamevanî de radigehîne, "Em dixwazin hemî alî tevî hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê bibin û tevaya welatîyan nûnerîtiyên baş hebin".

Wezîrê Derve yê Amerîkayê Antony Blinken di konfiranseke rojnamevanî de ragehand, "Em dixwazin peywendiyên navbera Hewlêr û Bexdayê bi awayekî erênî ber bi pêş ve biçin û ji bo tevaya xelkê Îraq û Herêma Kurdistanê berhemdar bin".

Wezîrê Derve yê Amerîkayê tekez jî kir ku bala wan li ser danûstandinên navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Îraq de bû, ku pirsra hîlbijartinan jî yek ji wan danûstandinan e, û tekez jî kir, "Amerîka dixwaze hemî alî tevî hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê bibin û tevaya welatîyan nûnerîtiyên baş hebin".

Ev di demekê de ye ku piştî rojekê ji civînên xwe yên bi Serok Barzanî, Serokê Herêma Kurdistanê û Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê re, Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski roja Yekşemê, 31.03.2024, ragehand, "Pêxemetî birêveçûna piroseya hîlbijartinan bi awayekî pakij û şefaf di nêzîktirîn dem de, min PDK pal da ku bi tevaya partiyên siyasî yên Herêma Kurdistanê û Bexdayê re kar bike".

Mekteba Siyasî ya PDKyê roja Duşemê, 18.03.2024, beyannameyek li ser rewşa niha ya Îraqê, peywendiyên Hewlêr û Bexdayê, hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê, biryarên Dadgeha Federalî û çend pirsên din belav kir û tê de ragehand, "Em wekî berjewenda gel û welatê xwe dibînin ku partiya me neçe bin barê pejiwandina biryara nedestûrî û sistemekê sepanî ji derveyê îradeya gelê Herêma Kurdistanê û dezgehên wê yên destûrî û tevî wan hîlbijartinan nebe ku bi awayekî neqanûnî û nedestûrî û li jêr sîbera sistemekê sepanî bîn kirin".

Ev helwesta PDKyê jî piştî biryara Dadgeha Federalî ya Îraqê hat ku li roja 21ê Sibata 2024ê û piştî ku 11 caran rûniştina xwe li ser qanûna hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê paş xist biryar da, ji bo gera şeşê ya hîlbijartinên Perlemana Kurdistanê; Herêma Kurdistanê li ser çar bazinên hîlbijartinan hat parvekirin û hejmara kursiyên kutayan ku 11 kursî bûn helweşandin, bi vî rengî hejmara kursiyên Perlemana Kurdistanê ji 111 kursiyên bo 100 kursiyên hat kêmkirin.

Ji verêja van biryaran jî, tevaya partî û aliyên siyasî yên her du pêkhatên Kiristîyan û Tirkmenan (ji bilî bereyê Tirkmenî), biryar da ku hîlbijartinên gera şeşê ya Perlemana Kurdistanê boykot bikin.

Divê em li himberî neheqîya ku li Abdûllah Zeydan û li gelê Wanê hatiye kirin derkevin, lê xwe ji şîdetê jî dûr bixin!

Lijneya Hilbijartinê ya Wanê di destpêkê de ji bo namzedîya DEM Partiyê ya serokatîya Şaredariya Wanê serlêdana Abdûllah Zeydanî qebûl kirîye û Abdûllah Zeydanî jî li gorî vî qebûl kirinê bûye berbîjêr. Lê nuha Lijneya Hilbijartinê ya Wanê biryara xwe ya ewil tune dihesibîne û dibêje "Abdûllah Zeydan nikare bibe berbîjêr". Ev biryara Lijneya Hilbijartinê ya Wanê biryareke nehiqûqî ye, keyfî ye, antî-demokratîk e û nîşana binpê kirina îradeya gelê Wane ye. Em vê biryarê qebûl nakin û protesto dikin.

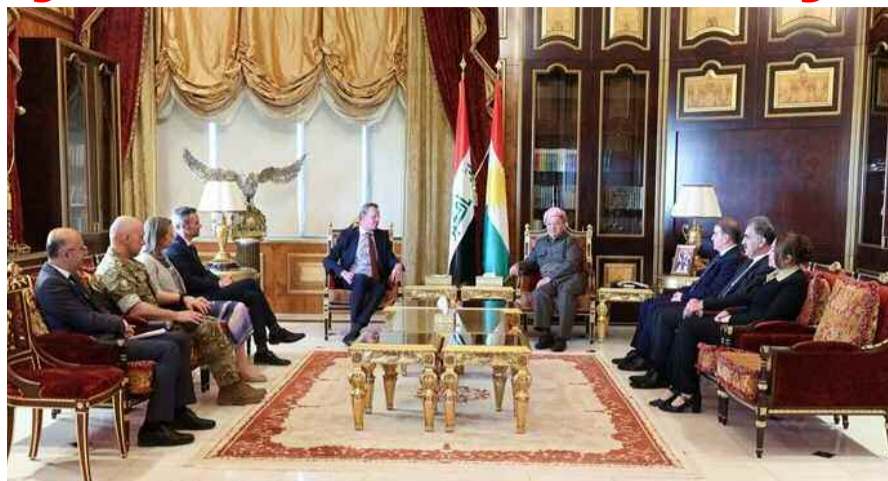
Ez bangî gelê me, bangî hemû rêvebir û endamên DEM Partiyê dikim da ku, li himberî nehe-

Serok Barzanî: PDK damezrênerê rewatî û hîlbijartinê li Kurdistanê ye

Serok Mesûd Barzanî îro 2ê Nîsana 2024an pêşwazî li Konsulê Giştî yê Holanda Jako Berinds û Konsulê Giştî yê Almanyayê li Hewlêrê Klaus Streicher kir.

Li gor daxuyaniya Baregeha Barzanî, di civînê de behsa hîlbijartinên Parlamentoya Herêma Kurdistanê û helwest û têbîniyên Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) derbarê hîlbijartinan de hatiye kirin. Herwiha amaje bi girîngiya lidarxistina hîlbijartinên Herêma Kurdistanê kirin. Her du konsulên Holanda û Almanyayê piştevanîya welatên xwe ji bo lidarxistina hîlbijartinên dadperwerane ragihand bi awayekî ku nûneratiya rûyê demokrasiya Herêma Kurdistanê bike, ew jî bi alîkariya aliyên peywendîdar ên navçeyê bo derbaskirina qeyrana siyasî.

Serok Barzanî rola Holanda û Almanyayê di piştevanîkirina doza gelê Kurdistanê de bilind nixand. Herwiha Serok Barzanî tekezî li wê kir ku "Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) damezrênerê rewatî û hîlbijartinan e Kurdistanê û di heya 2 salên borî de PDKê hemû

hewlên xwe dane ku hîlbijartin di dema xwe de bîn lidarxistin."

Serok Barzanî got jî: "Bi aşkere serî li destên derve û Dadgeha Federalî hatiye dane, da ku pirs-girêkan ji bo hîlbijartineke dadperwerane û şefaf dirust bikin. Pêbarkirina pêkhatiyên neteweyî û olî ji hîlbijartinan, dîrxistina zêdetirî 400 hezar dengdêr ji dengdanê ye, ji bilî wê jî sepanîna rê û rêbaz û mekanîzmayên nedirust di birêveçûna hîlbijartinan de, wiha dike ku hîlbijartin dengê rast ê gelê Kurdistanê nîşan neda."

Di beşeke din a vê hevdiînê de, Serok Barzanî tekezî li ser wê yekê kir ku Partiya Demokrat a Kurdistanê piştî girîngiya lidarxistina hîlbijartinên azad û dadperwerane dike, bê destêwerdan û darîştina pêşwext. Herwiha bi pêwîstî zanî ku ew hemû kêmkurîtiyên teknîkî û binpêkirinên destûrî, dosyaya hîlbijartinan bêne çareserkirin, da ku ev prose nûneratiya îrade û dengê rast ê gelê Kurdistanê bike, bi awayekî ku xizmeta demokrasî û rewatiya saziyên Herêma bike.

DEM Partiyê deriyê odeya şaredar jê kir

Hevşaredarên Akdenîzê Nûriye Arslan û Hoşyar Sariyildiz piştî wergirtina mazbataya xwe hatin şaredariyê û deriyê odeya şaredar jê kirin.

Hevşaredarên Navçeya Akdenîz a Mêrsînê yên ji Partiya Wekhevî û Demokrasiyê ya Gelan (DEM Partî) Nûriye Arslan û Hoşyar Sariyildiz li Lijneya Hilbijartinê ya Navçeyê mazbataya xwe wergirtin. Parlamenterê DEM Partiyê yê Mêrsînê Alî Bozan û bi sedan kes jî bi hevşaredaran re bûn.

Piştî wergirtina mazbatayan, hevşaredar Arslan got ku gelên navçeya Akdenîzê bersiv daye şaredarê berê. Arslan, got ku ew bi hev re bi ser ketine û dê bi hev re birêve bibin.

Hevşaredar Sariyildiz jî ev tişt anî ziman: "Li Akdenîzê baweriya me ya bi demokrasiyê careke din aj da. Em ê li Akdenîzê şaredarî-vaniyêke mînak nîşan bidin. Dê Akdenîzê bibe navenda pirçandiyê, pîrîmanî û pirolîtiyê. Em ê vê bi gelê xwe re bikin. Em ê bi feraseteke yekperest tevnegerin."

Piştî wergirtina mazbatayan, hevşaredar bi girseyî derbasî avahiya şaredariyê bûn. Arslan û Sariyildiz jî hêla xebatkarên

şaredariyê bi çiçekan hatin pêşwazîkirin. Weke karê ewil jî hevşaredaran deriyê meqamê şaredar jê kirin.

Piştê jî li pêşiya şaredariyê pîrozbahî hat lidarxistin.

MÊRDÎN

Hevşaredarên Bajarê Mezin ên Mêrdînê Ahmet Turk û Devrîm Demîr ên di hîlbijartinên herêmî yên 31'ê Adarê de ji partiya Wekhevî û Demokrasiyê ya Gelan hatin hîlbijartin, bi sedan kesan re derbasî avahiya şaredariyê bûn. Xebatkarên şaredariyê bi hezaran kesên li gel dahol û zirneyê derbasî avahiya şaredariyê ya li taxa Îstasyonê bûn pêşwazî kirin. Hevşaredar Turk û Devrîm li vir ji girseyê re axivîn.

Demîr, bi lêv kir ku gel xwedî li

pêvajoyê û vîna xwe derket û wiha got: "Li dijî kesên ku 8 sal in hewl didin vîna gel bin pê bikin gelê me vîna xwe danî holê." Demîr anî ziman ku şaredarî şaredariya gel e û diyar kir ku weke roja ewil soz dan dê şaredariyê bi gel re bi rê ve bibin. Ahmet Turk ê pişt re axivî jî diyar kir ku di hîlbijartinên 31'ê adarê de bi hev re têkoşiyên û serkeftineke mezin bi dest xistin û wiha gotin: "Ev serkeftin tenê ne ya gelê kurd e, ya gelên ereb, suryan, tat, mihelmî ye. Bi tevkeriya wan bi awayekî xurt ji hîlbijartinê derketin. Em ê rêveberiyêke layiqî Mêrdînê ava bikin. Ji ber ku Mêrdîn bajarekî pir çand û bawerî ye. Em ê bi rêxistinên sivil ên civakî, bi gelê xwe û bi Konseya Bajêr re pêdiviyên diyar bikin û ji gelê xwe re xizmetê bikin."

rawestandin û Lijneya Hilbijartinê ya Wanê mazbeteyê bide Abdûllah Zeydanî.

Mustafa Ozçelik
Serokê Giştî yê Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK)

Hevşaredarên Wanê dest bi wezîfeyê kirin: Gelê ku li ber xwe da bi ser ket

Hevşaredarên Bajarê Mezin a Wanê Neslîhan Şedal û Abdullah Zeydan wezîfe dewr girtin. Hevşaredaran, destnîşan kirin ku gelê ku li ber xwe da bi ser ket.

Hevşaredarên Bajarê Mezin a Wanê Neslîhan Şedal û Abdullah Zeydan bi merasîmekê şaredariyê ji Hevşaredarê Bajarê Mezin a Wanê yê berê Mûstafa Avci ku qeyûm li şûna wî hatibû tayînkirin dewr girtin. Merasîm li avahiya şaredariyê hat lidar xistin û gelek kes tevî bûn. Di merasîmê de ewil Hevseroka DEM Partiyê ya Wanê Gulşen Kurt axivî û wiha got: "Me bi bidestxistina 14 şaredariyan dirokeke nivîsand. Xelkê Wanê bi îrade û berxwedana xwe du caran dirok nivîsand. Em bejna xwe li hemberî vê îradeyê ditewînin. Ji dost û dijmin re em ê xizmeta xwe nîşanî her kesî bidin."

'GELÊ WANÊ LI BER XWE DA Û BI SER KET'

Hevşaredarê Bajarê Mezin a Wanê yê berê Mûstafa Avci ku li şûna wî qeyûm hatibû tayînkirin jî wiha got: "Xelkê me berxwedaneke mezin raber kir. Gelek neheqî û bêexlaqî hatin kirin. Xwestin li vê derhiqûqtiyê deriyekê nû vekin, lê gelê me ew derî bi ser wan de girt. Êdî dema qeyûmekî tayînkirin, dê gelek bifikirin û wisa tevbigerin. Xelkê Wanê mirûzê her kesî xweş kir. Bedelên giran da û xwedî rûmeteke mezin e. Ev bexwedan, encama berxwedana şehîdan û têkoşîna me ye."

'EV KED A GELÊ ME YE, EW BI SER KETIN'

Hevşaredar Zeydan, jî ev tişt anî ziman: "Gelê me tu caran qeyûm nepejirand û li cem partiya xwe cih girt. Me her 14 şaredarî jî xespa qeyûman rizgar kirin û kirin şaredariyên gel. Ev ked a gelê me ye, ew bi ser ketin. Em ê bi hev re vê şaredariyê birêv bibin û dest bi xizmetê bikin. Roj roja xebatê ye."

'TU TIŞTEK JI ÎRADEYA GEL MEZINTIR NÎNE'

Herî dawî jî hevşaredar Şedal axivî û wiha got: "Tu tişteke ji îradeya gel mezintir nîne û tu kes nikare xesp bike. Ev berxwedan nîşan dide bê ka îradeya gelê me çiqasî mezin e. Me di têkoşîna azadî û demokrasîyê de bedelên giran dan. Hemûyan bi rêzdarî bi bîr tînim. Em ê rêya wan bişopînin. Em ê ji gelê xwe re xizmetê bikin. Em ê keda xwe ji xespa qeyûman rizgar bikin. Em ê bajarê xwe bikin navenda jin, ciwan, ekolojî û hilberandinê. Serkeftin a gelê Wanê ye."

Piştî axaftinan jî peywir hate dewr kirin.

Nêçîrvan Barzanî ji bo salvegera komkujiya Kurdên Feylî peyamek belav kir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi minasebeta salvegera 44an a komkujiya Kurdên Feylî peyamek belav kir.

Nêçîrvan Barzanî bi bîr anî ku Feylî ji ber Kurdbûna xwe hatine kuştin û got:

"Îro em salvegera biêş a çil û çaran a komkujiya Kurdên Feylî bi bîr tînin ku ji ber Kurdbûna xwe û ji bo ku wan piştgirî daye Şoreşa Kurdistanê ji aliyê rejîma Îraqê ve hatine kuştin, girtin, ji welatê xwe hatine derxistin, hatine windakirin, nasnameya wan, mal û milkên wan ji wan hatine standin."

"Çi ji destê me were em teksîr nakin"

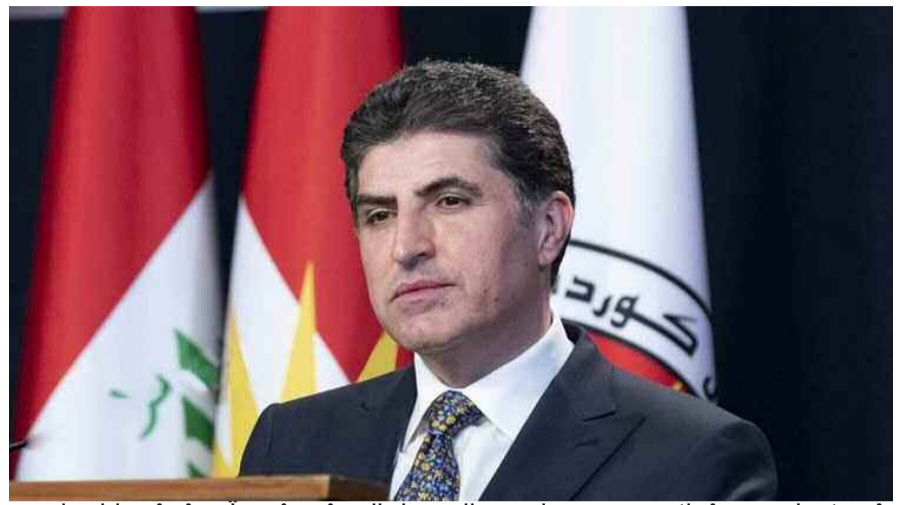
Neçîrvan Barzanî di peyama xwe de da zanîn ku Dadgeha Bilind a Tawanana a Îraqê, komkujiya Kurdên Feylî qebûl kiriye û pê de çû:

"Em di salvegera vê komkujiyê de ji Hikûmeta Federal a Îraqê dixwazin ku tezmîna Kurdên Feylî bide wan, nasnameya wan û mal û milkên wan li wan vegeftin û pirsgirêkên wan çareser bike.

Em dê ji bo vê yekê jî tim hewl bidin û çî ji destê me were em teksîr nakin."

"Divê ev dirok ji bo me tevan bibe ders û şîretek"

Serokê Herêma Kurdistanê

amaje bi sûcên Îraqê yê ji bo nehiştina Kurdan da û got:

"Komkujiya Kurdên Feylî, hemû hewlên ji bo nehiştina Kurdan û tawanên li ser gelê Kurdistanê, dirokeke reş û pêşerojê tehl a tijexelet a Îraqê ne ku bûne sedema bêaramî û bêistiqrariya welêt.

Divê ev dirok ji bo me tevan bibe ders û şîretek û em li Îraqê ji bo paşerojê baştir li ser hîmê bihevreyan û hevqebûlkirinê dersekê jê bistînin.

Silav li bîranîna û rihê pak ê şehîdên Kurdên Feylî û hemû şehîdên Kurdistanê."

Komkujiya Kurdên Feylî

Li Îraqê komkujiya Kurdên Feylî

ji serdema paşatiyê ve dest pê kiriye û heta bi serdema rejîma Beasê berdewam kiriye.

Qonaxa herî dijwar a komkujiyê di serdema Beasê de bû.

Piştî ku sala 1980yî biryara bi hejmara 666an a Beasê derket, Kurdên Feylî ji warê xwe hatin derxistin û rejîmê dest danî ser hemû mal û milkên wan.

Salên 1980yî herî kêm 22 hezar ciwanên Feylî hatin bêserûşûnkirin, 5 hezar bazirganên Feylî xistin heps û zîndan.

Îraqê derdora 600 hezar Kurdên Feylî şandin Îranê û bi hezaran Kurdên Feylî li ser rêyên koçê mirin.

Dr. Şaxewan Ebdula: Li ser peywira parêzgerê Kerkûkê û rêveberiya xwecihî sedî 90 em ber bi çareseriyê ve çûne

Cîgirê Serokê Encûmena Nûnerên Îraqê teqez kir, li gel ereb û tirkmenên li Kerkûkê gotûbêjên wan ên ji bo pêkanîna rêveberiya xwecihî ya Kerkûkê pêkhatine û sedî 90 ber bi rêkeftinê ve diçin.

Cîgirê Serokê Encûmena Nûnerên Îraqê Dr. Şaxewan Ebdula ji BasNewsê re ragehand: Derbarê destnîşankirina parêzgarê Kerkûkê de li gel tirkmen û ereban me gotûbêj kirin. Li gor me em li çareseriyê nêzîk bûne, ku rêveberiyek bê ava kirin û hemû alî tede beşdar bin. Li gel wê jî encamên helbijartinê jî li berçav bînin girtin ku kurd yekembûn, hemû ew lihevtegeheştinane berhemên wê baş bûn û sedî 90 em ber bi rêkeftinê ve diçin.

Derbarê mûçeyên fermanberên Herêma Kurdistanê de jî Şaxewan Ebdula teqez kir, hikûmeta Herêma Kurdistanê hemû pêbendiyên xwe cîh-bicîh kirine û bi taybet bi saziyên ewlehiyê ve û rêkeftin pêkhatiyê ku mûçe berdewam dibe. Rijd-

bûna serokwezîr Mesrûr Barzanî li ser maf û heqên darayî geheştîye asteke baş. Bi taybet wisa kiriye ku nehêle hêzên Pêşmerge û hêzên ewlehiyê bêbeş bin ji mafên xwe. Li gel wan hemûyan jî rijdbûna li ser mafên destûrî yê Herêma Kurdistanê û parastina çarçoveya Herêma Kurdistanê wek pêkhatiyekî di destûrê de hatî naskirin giring bû.

Ednan Muftî: Biryara rakirina kursiyên pêkhatayan ji aliyê Dadgeha Federal ve bînpêkirine û siyasî ye

Endamê berê yê YNKê ku serokê Parlamentoya Kurdistanê yê dema duyem jî bû ragehand ku biryara Dadgeha Federal a Îraqê ya ji bo hilweşandina kursiyên kota yê pêkhatayan biryarekî siyasî ye û bînpêkirina yasayên Herêma Kurdistan û destûrê ye.

Ednan Muftî ragehand, beşek ji biryarên Dadgeha Federal gelek sînorên xwe derbas kirin, ji ber "Hin ji wan biryaran di desthilata hikûmeta federal de ne û beşek ji wan jî yê Parlamentoya Îraqê ne, lê Dadgeha

Federal xwe xistiye xwediyê wan, ev jî bînpêkirina destûra Îraqê ye. Dadgeha Federal raste biryarên wê yê dawiyê ne, lê destûr li ser hemû yasayan e."

Herwaha behsa wê yekê jî kir ku destûrî ya mayînde ya Îraqê de du madeyên giring hene, ku yek ji wan peywendiya wê bi pêkhateya Herêma Kurdistanê ve heye û tede hatiye gotin: "Pêkhateya Herêma Kurdistanê parastiyê bi hemû yasayan ve."

Ednan Muftî got: "Ango berî dengdan bi destûrê ev yek hatiye bicîhkirin. Lê ji bo

nimûne rakirina kursiyên pêkhatayan ku bi yasayê hatiye rêkxistin û YNK û PDKê li ser deng dane, rakirina wan bi biryara dadgehê, bînpêkirina yasayên Herêma Kurdistanê ye. Pirs ew e kursiyên kotayê hatine hilweşandin, başe çima kursiyên pêkhatayan li Bexda û li Mûsilê hatine hilweşandin? Em ji wê têdîgehî ku biryarên Dadgeha Federal siyasî ne."

Ednan Muftî ji Dengê Amerîkayê re ragehand, sedemê rewşa îro bi nebûna yekmezîyê ve girêda got: pêwîste yekrêz bin û bi yek

siyasetê danûstanê li gel Îraqê û welatên cîran bê kirin. Li hemû wan salên ku gotar û gotinên me yekbûn û hevbeş bûn, Herêma Kurdistanê pir

baş birêve çû û xelk jî razî bûye û destkeftê mezin ji bo gelê me bidest hatin. Berî her tiştî cîhگیرkirina mafên kurd li destûra Îraqê de pêkhatin."

Nêçîrvan Barzanî bi Femandarê Hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî re civiya

Serokê Herêma Kurdistanê, Femandarê Hêzên Hevpeymaniya

Navneteweyî ya li Îraq û Sûriyeyê û şandeyeke pêşwazî kir.

Serokatiya Herêma Kurdistanê li ser civîna Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Fer-

mandeyê Giştî yê Hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî ya li Îraq û

Sûriyeyê Joel Vaul daxuyaniyek da.

Di daxuyaniyê de hat diyarkirin ku di civîna Nêçîrvan Barzanî û şandeya Hêzên Hevpeymaniya

Navneteweyî de Wezîrê Pêşmergeyan Şoriş Îsmail jî amade bû. Hat ragihandin ku di çarçoveya civînê de, kurteyek li ser kar û çalakîyên Hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî ya li herêmê hat pêşkêşkirin.

Her du alî li ser berdewamiya metirsî û gefên DAIŞê yên li Îraq û Herêma Kurdistanê hevdeng bûn.

Di civînê de tekezî li ser pêwîstiya hevahengî û alîkariya Hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî ya bi artêşa Îraqê û Hêzên Pêşmergeyan re hat kirin.

Di beşeke din a civînê de, gavên dawî û pêşatên pêvajoya çak-saziyê ya Wezaretê Pêşmergeyan hatin gotûbêjkirin.

Her du aliyan amaje bi pêwîstiya berdewamiya wê pêvajoyê kir û piştewaniya xwe ji bo gavên wê diyar kirin.

Çend mijarên din ên girêdayî rewşa herêmê û berjewendiya hevbeş, mijarên din ên civînê bûn.

Romanowski: Peywendiyên Hewlêr û Bexdayê di berjewendiya tevan de ne

Balyoza Amerîkayê li Îraqê radigehîne, "Peywendiyên avaker ên navbera Hewlêr û Bexdayê ji bo tevan di berjewendiya pêşveçûna ewlehî û seqamgirî û aborî de ne".

Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski roja borî (Yekşem, 07ê Nîsana 2024ê) li ser tora civakî ya Xê ragehand ku, bi Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî re behsa wê yekê kiriye ku çawa peywendiyên avaker ên navbera Hewlêr û Bexdayê ji bo tevan di berjewendiya pêşveçûna ewlehî û seqamgirî û aborî de ne.

Balyoza Amerîkayê li Îraqê amaje jî daye, "Hilbijartin bi awayekî azad, dadperwer û şefaf xweragirî û nûnerîtiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê li nav Hikûmeta Federalî bihêztir dike".

Malpera Serokatiya Herêma Kurdistanê jî di derheqa civîna Nêçîrvan Barzanî û Alina Romanowski de ragehandiye, "Serokê Herêma Kur-

distanê Nêçîrvan Barzanî li Bexdayê bi Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski re jî civiya".

Di wê civînê de jî, her du aliyan li ser dawî pêşatên rewşa siyasî ya Îraqê, peywendiyên Hewlêr û Bexdayê li jê ronahiya dawî pêşkêştin û lihevkerina Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federalî li

ser pirsên mûçeyên mûçexurên Herêma Kurdistanê, rewşa navxwe û hilbijartinên Herêma Kurdistanê dîtî û nerînen xwe li hev guhartin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî duhî (Şemî, 06ê Nîsana 2024ê) gehişt Bexdayê û bi Serokwezîrê Îraqê û aliyên siyasî û balyozên welatan li Îraqê re civiya.

Mesrûr Barzanî: Biryara 688ê Kurdistan ji jenosîdekî din parasti bû

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî di salvegera derketina biryara 688 a

Encûmena Asayîşê de peyamek belav kir û ragehand û teqez kir ew biryar rê li jenosîdeke din girt û civaka navnetewî bi hewara gelê Kurdistanê ve hat. Îro 05.04.2024ê Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî ragehand: Îro 33 sal li ser derketina biryara 688ê ya encûmena asayîşê ya ser bi Netewên Yekbûyî re derbas dibe ku roja 05.04.1991ê di encûma êrîşa hovane ya rejîma berê ya Îraqê, koçberiya milyonî ya xelkê Kurdistanê ber bi sînoran ve destpê kir.

Serokê Hikûmetê teqez kir: Ew biryara giring û dîrokî ya encûmena asayîşê bûye bingehêk ji bo danîna navçeya dijîfirînê û di encamê de sînorek ji bo êrîş û zulma rejîma Beis danî û Kurdistan ji jenosîdeke din parast û civaka navnetewî bi hewara gelê Kurdistanê ve hat û piştê jî helbijartinên Parlamentoya Kurdistanê pêkhat û hikûmeta Herêma Kurdistanê pêkhat. Mesrûr Barzanî di peyama xwe de got: Biryara 688ê werçerxanekî dîrokî ye di xebat û tekoşîna gelê Kurdistanê de ji bo mafên xwe yên rewa. Vê bîrhatîne de rêz û pêzanîneke me ya gelek ji bo hewkarî û piştewaniya civakî navetewî û welatên Amerîka, Brîtanya û Fransayê heye. Bi taybetî piştewanî û piştgiriya xwedê jêrazî Serokê berê yê Fransayê François Mitterrand

Û hevîna wî Daniel Mitterrand dîkin û ti demekî jibîr naken. Herwaha piştewaniya xwedê jêrazî Serokê Amerîkayê George Bush û herwaha serokwezîrê wê demê yê Brîtanya birêz John Major û Wezîrê derve yê wê demê yê Amerîkayê James Baker û cîhê rêz û pêzanîna xelkê Kurdistanê ne. Herwaha spasiya hewkarî û alîkariyên welatên Îran û Tirkîyê dîkin ku sînor bi rûyê sedan hezar penaberên Herêma Kurdistanê kirin. Serokê Hikûmetê diyar kir: Di salvegera derketina biryara 688ê de em teqez dîkin ku hîn metirsî û gef li ser xelkê Kurdistanê û maf û destkeftên wê heye û pêwîste civaka navnetewî helwêstê cîdî li parastina xelkê Kurdistanê û rijsûna li ser mafên rewa hebe û piştastî bide ku xelkê Kurdistanê parastî be û careke din rastî pêlên jenosîd û binpêkirinên mafên xwe nebin.

Hemû kes divê "kumên" xwe dayne pêşîya xwe, li ser rewşa siyasî a Bakûr baş bifikire!

Xelîl Sîpan

Partî, rêxistin û rewşenbîrên Kurd û hemû kes divê "kumên" xwe dayne pêşîya xwe, li ser rewşa siyasî a Bakûr baş bifikire!

Kurdistan hatîye dagirkirin, ti partîkî tirk bi fermî hebûna milletê Kurd qebûl nake û hêj di meclîsa tirk a Enqerê da, zimanê Kurdî û wek zimanekî ne nas bi nav dîkin? Wekîlên ku Kurd in, wana jî wek tirk bi nav dike û li ser tirk bûnê sond dixwin...

Bingehê pirsê Kurd û Kurdistanê û çaraser kirina wî dîrek sîsetema dewletê va girêdaye. Gava ku sîstem nehat guhartin, ti pirsgerêkek nayê çareser kirin. Di program û di pratîk-polîtîka partîyên tirk da, guhartina sîstemê nîne. Ev 22 sal in AKPE desthilatdare û CHP partîyeke "opozîsyonê" ye û hemû biryarên hikumeta AKPê li hemberê Kurdan CHP piştgirî daye. CHP ti projeye wî bo "demokrasi" û guhartina mekezag-

ona tirk nîne û mekezagon 1924 an diparêze...Ji 1924an heta îro gelek desthilatdarî hatin û çûn, lê hemûyan sîstema dagirkerîyê a zîlm û polîtîka nîkarkirina Kurd parastin û meşandin...

Piştî şerê duyem ji ber zextên navdewletî beşekî kemalîstan di 1946 DP (demokrat partî) avakirin û Celal Bayar bû serokê DP û di hilbijartinên 1950 da bû desthilatdar. DPê hinek Kurdên ku hatibûn sirgûn kirin û yên di serhildanan da cîh girtibûn kirin wekîl û ev polîtîka ji bo ku "Kurdan entegirê sîteme" bikin. Piştî wê pêvajoyê derbêrî leşkerî di Tirkîyê da dest pêkir û salên (1960/70/80)...Ti tiştek nehat guhartin, lê zîlm û bişaftina li ser Kurd û Kurdistanê diha zêdetir bû û dom kir û dike...

Hilbijartin.?

CHP qaşo "opozîsyone" lê ti projeye wî ji bo pêşeroja Tirkîyê aborî û siyasî nîne û partîyeke sîstemê ye, di hilbijartinan da bi "serketina" CHPê,

ne ji ber polîtîka CHPê ye! Pisgirêkên aborî di Tirkîyê da bandorek gelek mezin û xirab li ser jîna millet kirîye û dike, gel li dijî AKPê deng dane CHP e û ji bo Kurdan ti tiştek nayê guhartin!

Stratejîyê "demokratîk kirina Tirkîyê" ji bo milletê Kurd defîkek e û milletê Kurd berdêl û qurbanîyên mezin dan û dide, lê ti kevîrek ji cîhê xwe naleyze.? Partîyên tirk demokrat nînin û demokrasî di nav civat tirk da, wek parçekirin Tirkîyê dane fêhm kirin û ji bo wî ye di Tirkîyê da nijatperestî roj bi roj zêde dibe... "Çepên" tirk marjînal in, ti tîkîlîk û giranîya wan di nav civata tirk da nîne û bi çepên tirk ra partî avakirin proja dewletê û îmratîyê bû û ew polîtîka di pratîke da, bi hemû alîyan va derket holê û edî îflaz kirîye!

Guhartin û stratejîyek nûh pêwîst in!!!!

Divê Kurd di nav xwe û di siyaseta xwe da guhartina çêbikin. Partîyên tirk, ji çapan bigir heta rast û

oldaran di pirsê Kurd û Kurdistanê da, ji hev zêde çûnatir nînin...Partîyên Kurdan stratejîyên wan li ser "demokratîk" kirna Tirkîyê ye û paşê çareser kirina pirsê Kurd û Kurdistanê ye ev şaş e!!! Partîyên Kurdan berê xwe dane Enqer e, lê beranberê polîtîka Kurdan muxtab nîne!

Yekem divê Kurd di nav xwe da yekîtkî xwe avabikin û wek terefê Kurd proja çareserîyê bidin pêşîya hikumata tirk û partîyên wan û di Kurdistanê da siyasî îzolekirina partîyên tirk divê bikin armanc. Polîtîkek wiha di asta navdewletî da jî destek dibîne û wê gavê dewleta tirk mecbûrî dibe, di pirsê Kurd û Kurdistanê da gavan bavêje. Pirsê Kurd û Kurdistanê bê dewletên navnetewî nayê çareser kirin û Başûr û Rojava li ber çava ne...

Miletê Kurd bi sala in ji bo azdî û rizgarîya Kurdistanê, berdêlan dide û serkeftin-serkeftin ya milletê Kurd û Kurdistanê ye!!

31 Mart seçimleri; Kürtler “Kürdistani siyaset” dedi, Türkiyelileşme paradigması çöktü

Kuzey Kürdistan ve Türkiye’de yapılan 31 Mart tarihli seçimleri çok derinlikli il il yorumlama, oy kayıplarını ve adaylarını sorgulayamadık. Çünkü Van’a adaletsiz bir biçimde dolaylı kayyum atayarak Abdullah Zeydan’ın mazbatasının verilmemesi ve Kürtlerin gösterdiği direniş bize seçimin teknik, sayısal boyutunu yorumlamaya fırsat vermedi.

İşin gerçeği her zaman böyle bir ikileme karşı karşıyayız “Türk devleti Kürtlere karşı uyguladığı inkarcı-katliamcı-gaspçı eylemleri” nedeni ile Kuzey Kürdistan’daki siyaseti kamufle ediyor ve eleştiri yapmayı engelliyor. Şimdi eleştiri yaptığımızda “biz Van’ı geri aldık” diye cevap verilecek. Evet Van için Kürtlerin gösterdiği direniş önemliydi fakat her şey değildi.

Seçimin kazananı Kürdistani çizgi oldu

Açık ve net biçimde belirtmek gerekir ki gerçekte DEM Parti seçimlerden başarılı çıkmamıştır. Birçok yerde oy kaybı yaşadı. Ayrıca halktan bir çeşit gizli bir seçim boykotu vardı. Örneğin Diyarbakır’da yüzde 40 gibi bir oran sandığa gitmedi. İşin gerçeğini söylemek gerekirse son 8 yıldır evinde oturan Leyla Zana Newroz’da ortaya çıkıp sonra köy köy, ilçe ilçe gezmeseydi belki de DEM Parti için durum daha vahim olacaktı.

Leyla Zana Kuzey Kürdistan için bir semboldür. Leyla Zana’nın kişiliğinden bağımsız olarak 1990’ların Kürt ulusal uyanışında mecliste “Kürtçe yemin etme” cesareti göstermiş bir Kürt kadındır. Kürtlerin belleğinde de bu Kürdistani yönü ile yer alır. Leyla Zana’ya sempati Kürtlerin Kürdistanlığı ile ilgilidir. Leyla Zana ne kadar bu misyonu taşıya bilir- taşıyamaz ayrı bir konu sonuçta halk böyle kabul etmiştir. Van’da yapılan halk protestosunda halkın tutumu bu gerçeği görmek açısından oldukça önemliydi. DEM Parti Eşbaşkanı Tuncer Bakırhan konuşmasının sonuna gelirken halk Leyla Zana sloganı attı. Buna rağmen Bakırhan mikrofonu Leyla’ya değil Türk solundan gelen Tülay Hatimoğulları’na verdi. Halk yine ısrarla Leyla Zana dedi. Aslında bu sahne Kürtlerin Kuzey Kürdistan’daki durumunu ortaya koyar.

Abdullah Öcalan’ın 1999’dan sonra yazdığı “Türkiyelileşme” paradigması ve daha sonrasında DTH ile başlayıp son olarak DEM Parti ile temsil edilen bu paradigması Kuzey Kürdistan’da iflas etmiştir. Halk siyasi DEM Parti’nin, siyasetçilerinin ve ideolojilerinin önündedir. Halk 25 yıldır Kürtlere değişik değişik ideolojik kılıflarla dayatılan “Türkiye Cumhuriyeti’ne varlığını teslim etme” siyasetini ret etmiştir.

Seçimin bir diğer sonucu da Kürtlerin artık Türk sol örgütlerini sırtında taşımak istemediğini ortaya koymasındır. Hiçbir gövdesi olmayan, emeği olmayan Türk sol örgütleri Kürtlere baş olarak atanmıştır. Kürtler Türk solu 20 yıldır sırtında taşıyor. Erkan Baş vb isimlerin Van’a gelmesi bu gerçeği deşirmiyor. Kürtler olmasa Türkiye toplumu bile isimlerini duyamaz bu kişilerin. Çünkü Kürtleri ancak Türkiye Cumhuriyeti’nin vatan-daşı olmayı kabul ettikleri zaman kabul ediyorlar. Kürtlerin ayrılma hakkını, kendi kaderini tayin hakkını kabul etmedikleri gibi zaten onu engelleme görevleri var.

Ve hemen buna ekleyelim 15 Şubat günü DEM Parti’nin yapmak istediği Öcalan için yürüyüşe Van’dan 20 sivil bile katılmadı. Ama kendi oylarını korumak için sokağa çıktı. Halkın var olan siyasetin ne kadar uzağında durduğunu bu bile göstermeye yeter.

Kuzey Kürdistan’da siyasetin ortaya çıkardığı en önemli sonuç budur. Bu nedenle ne DEM Parti ne de PKK’nin var olan direnişini manipüle edip kendileri kazanmış gibi yansıtmaları gerçeği temsil etmiyor. Kürdistani siyaset kazandı, Türkiyelileşme çizgisi kaybetti. Zaten bu durum yeni değil 14 Mayıs 2023 yılı Türkiye Genel Seçiminde ortaya çıkan bir sonuçtu. Bunun için kapatılan HDP’nin yerine biraz daha Kürdistan sos dökülmüş bir DEM Partiyeye ihtiyaç duyuldu. Onu da yaptılar. Fakat o bile yerini tümünden tutmadı.

DEM Parti Kürdistanileşme bilir mi? “DEM Parti Kürdistanileşme bilir mi?” Sorusu belki de Kürtlerin en çok tartışması gereken sorudur. Hayır Kürdistanileşemez. Çünkü DEM Parti’nin kurucuları, üyeleri partinin siyasetini belirleyemiyor. Bu partinin siyasetini Abdullah Öcalan’ın binlerce sayfalık savunmaları belirledi. O savunmalar ise Kürtlerin kendini yönetme hakkını tümünden ret eden ve “Kendi kaderini tayin hakkını Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletlerine devreden” bir siyaset var. Özünde ince-gizli Kemalizimle yapılan bir ittifak var. Maalesef ki ortada böyle bir gerçek varken DEM Partinin Kürdistanileşmeceğini beklemek mümkün değildir.

Bu sözleri bu kadar açık ve net söylemek eleştirilerin hedefi oluyor. Ama gerçek budur. Bunu biz söylemiyoruz bunu PKK söylüyor. PKK’nin programı olan Öcalan savunmaları, “Kürtlerin devlet olmasını reddetmiştir, sınırların değişmesini reddetmiştir, ulusal birliği reddetmiştir”.

Kuzey Kürdistan halkı tüm ideolojik manipülasyona rağmen hala Kürt Ulusal çizgisindedir. Fakat halkın bu

talebini taşıyacak bir siyasi yapı yoktur.

Kemalizim Türkiye Devletinin kendisidir

Kürtlerin büyük şehirlerde CHP’ye oy vermesi meselesi de başlı başına ele alınması bir sorundur. Maalesef ki sosyal medyada AKP’nin İstanbul ve Ankara’yı almaması karşısında bazı Kürtler kutlama alanlarına koşarak “Türkiye’de devrim oldu” diye sevinç çığlıkları attı. Hatta Kürt siyasiler bile benzer sevinç yaşadı.

14 Mayıs 2023 seçimlerinde zamanın HDP’sinin oyları hiç karşılıksız CHP’ye vermesi eleştirilmiştir. DEM Parti daha kötüsünü yaptı. Aday çıkarıp alttan CHP’ye oy verin dedi.

Yüz yıllık bir Cumhuriyet tarihi var. Bugüne değin Kemalist, Sağcı, Solcusu, ülkücüsü, dincisi her çeşit Kürt yönetimi gördü Kürtler. Ne değişti? Hiçbir şey. Türkiye’de gerçek şudur: Kemalist deşilim diyen bile sonuç olarak Mustafa Kemal’in kurduğu Türklerin Türkiye’sinin çarkını çevirmek için uğraşüyor. Ortada böylesi bir gerçek varken Kürtlerin CHP’nin yedeğine düşmesi anlaşılmalıdır.

2004 yılı Haziran ayında Abdullah Gül’ün temsilcisi Kandil dağına gidin Murat Karayılan’la görüştüğü tarihten 2015 yılına değin PKK, AKP’yi destekledi. PKK kadroları İmralı’ya Öcalan ziyaretine bile gitti. 11 yıl içinde AKP orduyu ele geçirdi, Ergenekoncuları ezdi, anayasayı deşistirdi. Kürtler tüm bu süre boyunca oyalandı, bu 11 yıl içinde binlerce genç şehit düştü, Kürtler bir şey kazanmadı. Şimdi o zamanlar halka satılan umudun bir benzerini mi Kürtlere satacaklar. Bir on yıl da CHP’nin devleti AKP’den ele geçirip Kürtlere hak vermesi mi beklenicek? Diyarbakır’ı ziyaret ederken Diyarbakır meydanında Şeyh Said’in vurma emrini veren Mustafa Kemal’in resmini getiren Ekrem İmamoğlu’nu Kürt sorunun çözecek. Her sabah çocuklara “Türküm, doğrucuyum, çalışkanım” yemini okutmak isteyen CHP mi Kürt sorunun çözecek. Elbette ki hayır.

Kürtler 10 yılda CHP’nin mi devleti ele geçirmesini bekleyecek

Nettir, Kemalizm Kürt inkarı üzerine kurulmuş Türkiye’deki herkesi Türk kabul eden bir sistemin adıdır. Mustafa Kemal’i yücelten hiçbir yapı Kürt meselesini çözemaz. Mustafa Kemal’in Kürt bakışını eleştirmeyen hiçbir yapı Kürtlere bir şey kazandıramaz. CHP Kemalizmi aşmak değil geri getirmek istiyor. Kürtler Türk devletinin kanatları arasındaki savaşta bir çürütme siyasetine mahkum olmuş durumdadır. Her on yılda bir başa gelecek bir gurubun Kürt meselesini çözmesini beklerken Kürtler daha da geriye gidiyor.

Evet seçimlerde halk Kürdistani tutum belirledi. Fakat bu yetmiyor. Kuzey Kürdistan’daki hakim parti ve düşüncesi tabanın ulusal ruhu ve taleplerinin çok dışında bir yerde konumlanmıştı.

Evet Van’daki olaylar karşısında bir tutum konmuştur bu duygusal olarak önemli bir şeydir. Fakat Kürtlerin kafa karışıklığını, hakim siyasi partinin yapısal durumunu, ideolojik söylemlerin içindeki Kürtleri sisteme entegre etme durumunu aşmaya yetmiyor.

Selîm Cibûrî: Serdana Nêçîrvan Barzanî dê piraniya pirsgirêkan çareser bike

Serokê berê yê Parlamentoya Îraqê li ser serdana Serokê Herêma Kurdistanê ya Bexdayê

ragihand ku dê alîkariya çareserkirina pirs-girêkên aloz bike.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo beşdariya civîna Hevpeymaniya Rêveberiya Hikûmetê dê îro diçe Bexdayê.

Nêçîrvan Barzanî li Bexdayê dê rewşa Îraq û Herêma Kurdistanê û pêwendiyên Hewlêr û Bexdayê gotûbêj bike.

“Nêçîrvan Barzanî kesekî jîr û jêhatî ye”

Serokê berê yê Parlamentoya Îraqê û Sekreterê Tevgera Giştî ya Encûmena Medenî ya Çaksaziye Selîm Cibûrî di kongreyeke roj-namegeriyê de ji Rûdawê re axivî û got:

“Em bi germî pêşwaziya her cure diyalogê dikin. Divê danûstandin berdewam bin lê ne tenê ji bo çareseriyê demkî ya bi Herêma Kurdistanê re.”

Selîm Cibûrî li ser rola Nêçîrvan Barzanî jî got: “Birêz Nêçîrvan Barzanî serkirdeyekî jîr û jêhatî ye, di demên borî de hinek pirs-girêkê derketine.”

Bi taybetî yên ku girêdayî mûçeyê karmendan, yasaya petrol û gazê û pêwendiyên di navbera û Herêma Kurdistanê de ne ku pêwîstî bi kesayetiyekî bihêz û şefaf heye.

Hêviyên mezin ji bo serdana wî hene û ez bawer dikim ku piraniya pirs-girêkên aloz bi serdana wî dê çareser bibin.”

Bi kenê xwe bûbû sembola Wanê: Hat girtin

Muhammet Orhanê ku bi kenê xwe bûbû sembola Wanê hat girtin

Namzedê DEM Partiyê yê Şaredariya Bajarê Mezin a Wanê Abdullah Zeydan di hilbijartinên 31ê Adarê de ji sedî 55,48ê dangan wergirtin û bû yekem.

Lê lijneya Hilbijartinan a Wanê biryar da mazbataya şaredarbûnê bide namzedê AK Partiyê ku li Wanê bûbû duyemîn.

Piştfî vê yekê gelê Kurd li Tirkiye û Bakurê Kurdistanê daket kolanan û bertekeke gelekî tund nîşanî vê biryarê da.

Polîs û leşkeran li gelek cihan êrişî xelkê kir, zarok jî di nav de işkence li xelkê hat kirin.

Lê millet ji ser a xwe nehat xwarê û protesto berfirehtir û mezintir bûn.

Wan navenda protestoyan bû xelkê Wanê herikî kolanan.

Wê demê dîmenên keliyên ku Muhammet Orhan ji aliyê du polîsan ve hatibû desteserkirin belav bûn.

Du polîsan ew dibir qereqolê lê ew dikeniya û bi destê xwe silav dida xelkê li derdorê.

Zarokê rûken bi carekê re bi kenê xwe ket rojevê û bi hezaran kesan wênayên wî belav kirin. Parêzerê wî îro bi rêya hesabê xwe yê Xê ragihand ku Muhammet Orhanê 18 salî hatiye girtin.

Parêzer Diyar Kesercî da zanîn ku ev biryar bêhiqûqî ye û ew dê îtiraz bikin.

Nêçîrvan Barzanî û Serokkomarê Îraqê rêkeftina navbera Hewlêr û Bexdayê gotûbêj kir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Serokkomarê Îraqê Latîf Cemal Reşîd

pêwendiyên Hewlêr û Bexdayê û rêkeftina herî dawî ya di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Îraqê de gotûbêj kirin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Serokkomarê Îraqê Latîf Cemal Reşîd li Bexdayê civiyan.

Malpera Serokatiya Herêma Kurdistanê di daxuyaniyekê de ragihand, di civînê de rewşa giştî ya welat, pêwendiyên Hewlêr û Bexdayê, rêkeftina herî dawî ya di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Îraqê de hatin gotûbêj kirin.

Her du aliyan li ser bingeha destûra Îraqê, tekezî li ser çareserkirina mûçeyên karmendên Herêma Kurdistanê û hemû pirsgerêkên Hewlêr-Bexdayê kir.

Nêçîrvan Barzanî û Latîf Cemal Reşîd li ser berdewamiya diyalogê ji bo çareserkirina pirsgerêkan û bicihkirina rêkeftina Hevpeymaniya Birêvebirina Dewletî hevnerîn bûn.

Nêçîrvan Barzanî herwiha diyar kir ku têgihîştina Hewlêr û Bexdayê û rêkeftina li ser mijara mûçeyê dê bandoreke erênî li ser pêşxistina pêwendiyên her du aliyan bike.

Nêçîrvan Barzanî spasiya rol û hewldanên Latîf Reşîd ên ji bo çareserkirina pirsgerêkên di navbera Hewlêr û Bexdayê de kir.

Latîf Reşîd di heman demê de bal kişand ser girîngiya piştevanîkirina bicihkirina bernameya Hikûmeta Îraqê.

Serokkomarê Îraqê, rola Nêçîrvan Barzanî ya ji bo çareserkirina pirsê mûçeyê û berdewamiya hewlên wî yê ji bo lihevneztîkirina aliyên siyasî û çareseriya pirsgerêkan jî bilind nixand.

Şandeke Herêma Kurdistanê ji bo pirsên budce û mûçeyan li Bexdayê ye

Şandeke Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi serokatiya Wezîrê Darayî û Aborî yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji bo çarekirina pirsên budce û

mûçeyan gehişt Bexdayê. Li dû ragehandineke Wezareta Darayî û Aborî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê, armanc ji serdana Şanda Hikûmeta Herêma Kurdistanê ew e ku danûstandin bi aliyên peywendîdar ên Hikûmeta Federalî ya Îraqê re bên kirin, ji bo çarekirina pirsên budce û mûçeyên fermanber û mûçexurên Herêma Kurdistanê û şandina mûçeyên Pêşmerge û hêzên di yê ewlehiyê yê Herêma Kurdistanê. Serdana Wezîrê Darayî û Aborî yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji bo Bexdayê di demekê de ye ku dawîya heftiya borî Birêveberê Giştî yê Jimêrkariyê li Wezareta Darayî Mihemed Ebdilqadir ji K24ê re ragehand ku, ew lîsta mûçeyên meha Adarê bi du awayan ji Bexdayê re dişînin lê lîsta duyê ya mûçeyên meha Adarê dê tevî pîlebîlîndîkirinan be û de di 20 rojan de bê amadekirin û şandin.

Wezareta Darayî ya Îraqê heta niha tenê mûçeyên mehên Çile û Sibatanîsal ji Herêma Kurdistanê re şandin. Li dû gotina Endama Lijneya Darayî ya Civata Nûnerên Îraqê Nermîn Marûf ku pêştir ji K24ê re ragehandibû, rêkarên şandina mûçeyên meha Adarê dê wekî yê meha Sibatanî bin û Wezareta Darayî ya Îraqê dê bi awayê kaş mûçeyên mûçexurên Herêma Kurdistanê bişîne.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî soza xwe bicih anî: “Em dest ji mafên destûrî yê gelê Kurdistanê bernadin”

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê gihîştina bi çareseriyekê ji bo dayîna mûçeyên fermanberên Hikûmeta Herêma Kurdistanê ragihand, piştî ku di dema borî de welatî piştrast kirin ku ew ê hemû hewlên xwe ji bo bidestxistina mafên wan ên aborî bide. Herwiha tekez kir jî, ew ti carî dest ji mafên destûrî yê gelê Kurdistanê bernadin. Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 3ê Nîsana 2024an ragihand, piştî gelek hewlan Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi hevkarîya tîmên Serokwezîrê Hikûmeta Federal û tîma Hikûmeta Herêma Kurdistanê, kariye çareseriyekê ji bo dayîna mûçeyên fermanberên Herêma Kurdistanê bibîne.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî spasiya Serokwezîrê Federal Mihemed Şiya Sûdanî û hemû hêz û aliyên ku bi hev re bûne alîkar bo derbaskirina van astengiyan kir.

Ev di demekê de ye Serokwezîr Mesrûr Barzanî roja 27ê Adarê di kongreyeke rojnamevanî de got: “Ew tişta ku li ser milê me bû, me kir û em hêvîdar in ku ev bibe qonaxeke nû ji bo dabeşkirina mûçeyan di dema xwe de.”

Serokwezîr Mesrûr Barzanî amaje bi wê kir: “Em hikûmeta federal li Bexdayê dixin bin berpirsariyêke destûrî û exlaqî ku soza dabînkirina mûçeyan bi me re dane, çibicî bike.” Herwiha hêvî xwest ku peywendiyên Hewlêr û Bexdayê bigihin encamên baş ji çareserkirina hemû kêşeyên ku di navbera hikûmeta federal û hikûmeta Herêma Kurdistanê de mane.

Roja 26ê Adarê Serokwezîr Mesrûr Barzanî di gotarek de careke din ji ber rewşa nehevseng a ji ber

neşandina mûçeyan pêk hatiye, spasiya xweragirî û sebirkirina welatîyên Herêma Kurdistanê kir û got: “Ez

ji we re dilniya dikim ku ji bo çareserkirina van pirsgerêkan çî ji destê me bê emê bikin û bigihin encamekê ku di dawiyê de di berjewendiyê gelê Kurdistanê û tevahiya Îraqê de be, bêyî ku dest ji mafên destûrî yê gelê xwe berdin.”

Piştî hewl û peywendiyên berdewam di navbera Serokwezîr Mesrûr Barzanî û Serokwezîrê Îraqê de, di dawiyê de bi encam bû û Serokwezîr Mesrûr Barzanî îro 3ê Nîsanê di daxuyaniyê de got: “Di van 2 rojan de dabeşkirina mûçeyên meha Sibatanî bi dawî dibe û emê hewl bidin beriya cejnê dest bi dabeşkirina mûçeyên meha Adarê bikin.”

Serokê Yekitiya Mamostayên Kurdistanê hişyarî da Bafil Talebanî

Çapemeniya YNKê bangeşeya wê yekê dike ku Serokê YNKê Bafil Talebanî îro 06.04.2024ê dê biçe Bexda ya paytexta Îraqê û hemwelatî û mûçexwarên Kurdistanê bi giştî jî tîrsa wan ji wê heye ku ev serdana Bafil Talebanî ji bo têkdana rêkeftina Hewlêr û Bexdayê ya derbarê mûçeyê de be û Serokê Yekitiya Mamostayên Kurdistanê jî vê derbarê de hişyarî da Bafil Talebanî.

Serokê Yekitiya Mamostayên Kurdistanê Ehmed Germiyanî ji BasNewsê re ragehand: “Ti rêkeftinekê edî ji bo mûçeyê be, yan ji bo her tiştêkî din be, bê agahdariya aliyên nav Hikûmeta Herêma Kurdistanê nehatiye kirin û nayê kirin. Me mûçeyê debarekî baş divê. Ev jî erkê herdu hikûmetan bû û destxweşiyê li Serokwezîrê Herêma Kurdistanê û Serokwezîrê Îraqê dikin.”

Serokê Yekitiya Mamostayan derbarê hewldanên Bafil û Qubad Talebanî û YNKê yê ji bo têkdana rêkeftina mûçeyê û acizbûna wan a vê mijarê de jî got: “Herkesekî ku bibe sedemê wê yekê ku mûçeyê xelkê bi awayekî yasayî negehe dest wan, bi rastî tewanbarekî mezin e. Wek çawa hin kes li navxweyî

Kurdistanê û di dema Malikî de kar ji bo wê yekê kirin ku budceya Kurdistanê bê birîn û neyê şandin.”

Ev yek di demekê de ye ku şeva borî bi hezaran mûçexwar û hemwelatîyên Herêma Kurdistanê bi rêya torên civakî ve daxwaz ji Bafil Talebanî kirin neçe Bexdayê û rêkeftina taybet a derbarê mûçeyê de di navbera Hewlêr û Bexdayê pêkhatî de têknede.

Parêzgerê Dihokê spasiya xwediyê Grûpê Kompaniyên Kavîn dike

Parêzgerê Dihokê li ser tora civakî ya Facebookê peyamekê parve dike û tê de spasiya xwediyê Grûpê Kompaniyên Kavîn dike.

Parêzgerê Dihokê Elî Teter îro (Çarşem, 03ê Nîsana 2024ê) li ser tora civakî ya Facebookê peyamek parve kir û tê de spasiya xwediyê Grûpê Kompaniyên Kavîn kir.

Parêzgerê Dihokê di pareka peyama xwe de nivîsiye, “Xwediyê Kompaniyên Kavîn Grûp Zikrî Beşîr îro, 03ê Nîsana 2024ê, li Dîwana Parêzgeha Dihokê bi 400 milyon dînanan tevî hewa komvekirina alîkariyan ji bo zirardîtiyên lehiya parêzgeha Dihokê bû.”

Elî Teter herweha amaje daye, “Bi navê Kargêriya Parêzgeha Dihokê, em spasiya Kavîn Grûp û hemî wan kes û kompanî û aliyan dikin ên ku tevî hewa komvekirina alîkariyan bûne.”

Serê sibeha roja Sêşemê, 19.03.2024, pêleke baranê ya dijwar parêzgehên Herêma Kurdistanê vegirtin, ku bandora wê zêdetir li ser parêzgeha Dihokê û Îdareya Serbixwe ya Zaxoyê bû.

Ji ber wê pêla baranê, li çend taxên Dihokê û Zaxoyê lehî rabûn û çend mal û dezgehên hikûmetê têk dan, bi dehan erebe birin, hejmareke rêyan girt û sê kes jî mirin.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî her zû peywendî bi Parêzgerê Dihokê Elî Teter kir û daxwaz jê kir, “Her tiştêkî pêdivî ji bo parastina welatîyan bi zûtirîn dem bikin”.

Roja Pêncşemê, 21.03.2024, anku di dema kêmtir ji 48 seetan de, di konfiranseke rojnamevanî de bi amadebûna Nûnerê Serok Barzanî Mensûr Barzanî û Nûnerê Hikûmetê û Serokê Herêma Kurdistanê Parêzgerê Dihokê Elî Teter ragehand, “Bi biryara Serok Mesûd Barzanî, 117 apartman ji bo lêqewimiyên lehiya Dihokê hatin terxankirin”.

Mesrûr Barzanî: Divê rêz li qewareya destûrî ya Herêma Kurdistanê û pêkhatayên wê bê girtin

Serokwezîr Mesrûr Barzanî ragihand, ew piştevaniya lidarxistina

Mesrûr Barzanî îro (02.04.2024) li ser hejmara xwe ya tora civakî ya

Herêma Kurdistanê û pêkhatayên wê were girtin."

hilbijartinan dikin û pêwîst e ew hilbijartin bê bînpêkirinên destûrî û dîzayna pêşwext bînin kirin û divê rêz li pêkhataya destûrî ya Herêma Kurdistanê û pêkhatayên wê bê girtin.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê

"X" ragihand: "Di hevdîtina xwe ya li gel xanim Jeanine Plasschaert de, min tekez kir ku em piştevaniya lidarxistina hilbijartinan dikin û pêwîst e ew hilbijartin bê bînpêkirinên destûrî û dîzayna pêşwext bînin kirin û rêz li qewareya destûrî ya

Ev yek piştî wê tê, Berdevkê Wezareta Derve ya Amerîkayê Matthew Miller derbarê hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê û helwesta PDKê de duhî ragihand, ew Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) han didin ji bo diyarkirina rojekê ji bo hilbijartinên dadweane, azad û baş li Herêma Kurdistanê.

Herwiha Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski roja 31.03.2024an li ser tora civakî ya "X" nivîsiye, "Ew bi Serok Barzanî û Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî re, me danûstandin li ser hilbijartinên Perlemana Kurdistanê di berjewendiyê Herêma Kurdistanê û welatîyên wê de kir".

Balyoza Amerîkayê li Îraqê herwesa gotiye, "Pêxemetî birêveçûna piroseya hilbijartinan bi awayekî pakij û şefaf di nêzîktirîn dem de, min PDK pal da ku bi tevaya partiyên siyasî yê Herêma Kurdistanê û Bexdayê re kar bike".

PSK û PWK: Biryara nedana mazbataya Abdullah Zeydan antîdemokratîk e

PSK û PWKê derbarê derbarê biryara nedana mazbataya Abdullah Zeydan daxuyaniyên nivîskî belav kirin.

Partiya Sosyalîst a Kurdistanê (PSK) îro derbarê biryara Lîjneya Hilbijartinan a Wanê daxuyaniyek belav kir û di daxuyaniyê de got: "Betalkirina berbijêriya Abdullah Zeydan ê ku di hilbijartinên şaredariyan ê 31ê Adarê de ji bo Şaredariya Bajarê Mezin a Wanê hatibû hilbijartin bi hinceta ku mafê wî yê şaredarbûnê nine helwesteke keyfî û antîdemokratîk e.

"Divê demildest dev ji vê pêngava şaş û neadilane bê berdan"

Ev pêkanînen nehiqûqî yê ku îradeya gel paşguh dike, nayên qebûl kirin. Lîjneya Hilbijartinê ya Wanê bi lez û bez mazbataya şaredarbûnê daye berbijêrê AKPê bêyî ku pêvajoya qanûnî ya pêwîst biqedîne, gaveke skandal e.

Divê demildest dev ji vê pêngava şaş û neadilane bê berdan û belgeya hilbijartinê ji bo Abdullah Zeydan bê vegeandin ku pêwîstiya rêzgirtina li îradeya gel e."

"Paşguhkirina îradeya gelê Wanê ye"

Herwiha di daxuyaniya Ofisa Ragihandina Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) de jî wiha hat gotin:

"Betalkirina şaredariya Abdullah Zeydan paşguhkirina îradeya gelê Wanê ye.

Birêz Abdullah Zeydan ê ku di hilbijartinên herêmî yê 31ê Adara 2024an de weke şaredar hat hilbijartin bi hinceta ku mafê wî yê hilbijartinê nîne, ji wezîfeyê hatiye girtin.

Betalkirina şaredariya birêz Abdullah Zeydanê ku mafê wî yê beşdarbûna hilbijartinê hat pesendkirin û destûr hat dayîn ku beşdarî hilbijartinê bibe, piştî ku hat hilbijartin, biryara hatiye dayîn nehiqûqî, keyfî, antîdemokratîk e ku îradeya gelê Wanê bin pê dike. Divê mazbataya Abdullah Zeydan were dayîn."

Tirkiyeyê Çiyayê Gareyê bombebaran kir

Tirkiyeyê bi dronan gundê Mijê yê navçeya Amêdiyê ya Dihokê bombebaran kir.

Şênîyê gundê Belaveyê yê Amêdiyê Fayeq Belaveyî, çend dîmênên bombebaranê ji Rûdawê re şandin û got: "Tirkiyeyê demjimêr 14:55 xulekan de bi dronan gundê Mijê bombebaran kir û heta niha zerer û ziyana wê bombebaranê nayê zanîn." Li gorî zanyariyên Fayeq Belaveyî, gund hatiye valakirin û ew cihê hatiye bombebaran kirin dikeve herêma Çiyayê Gareyê.

Fayeq Belaveyî herwiha da zanîn ku ji ber şerê Tirkiyeyê û PKKê gelek sal in hatûçûna xelkê li herêmê nîne. Bombebarana Tirkiyeyê li ser sînorê Herêma Kurdistanê li parêzgeha Dihokê berdeham dike. Di heyama meh û nîvekê de 4 welatî ji ber bombebaranê şehîd bûne û 2 welatî jî birîndar bûne. Herwiha şerê PKK û artêşa Tirkiyeyê 40 sal in berdeham dike.

Beşek ji wî şerî 30 sal in li ser axa Herêma Kurdistanê tê kirin.

Ji ber şer li navçeya Amêdiyê ya parêzgeha Dihokê gelek gund vala bûne. Şênîyên wan gundên ku nehatine valakirin jî gelek caran ji ber şerê PKK û Tirkiyeyê bi tirs û xofê dijîn.

Mesrur Barzani, Kürdistan halkına, haklarına ve kazanımlarına yönelik tehditler devam ediyor

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani, Kürdistan halkına,

genin kurulmasına zemin hazırlayan Baas rejiminin saldırı ve

Başbakanı John Major'ın ve dönemin ABD Dışişleri Bakanı James Baker'ın desteği Kürdistan halkı tarafından da takdirle karşılanıyor. Aynı zamanda Kürdistan Bölgesi'ndeki yüz binlerce mülteciye sınırlarını açan İran'a ve Türkiye'ye teşekkür ediyoruz." ifadelerini kullandı.

Başbakan Barzani, açıklamasında, "688 Sayılı Kararın yayınladığımız yıl dönümünde, Kürdistan halkına, onların haklarına ve kazanımlarına yönelik tehditlerin hala devam ettiğini, uluslararası toplumun Kürdistan halkının korunması ve meşru haklarının savunulması konusunda ciddi bir duruş sergilemesi gerektiğini, Kürdistan halkının korunmasını ve bir daha soykırımla, hak ihlalleriyle karşı karşıya kalmamasını sağlaması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz." sözlerine yer verdi.

BMGK 5 Nisan 1991 yılında 688 sayılı kararla Kürdistan Bölgesi'ne yönelik uçuş yasağı kararı almıştı.

Bu karar sayesinde, dönemin Baas rejiminin Kürdistan Bölgesi'ne saldırıları engellenmiş ve Kürtler, 36'ncı Paralel'in kuzeyinde kalan bölgede Kürdistan Federal Hükümeti'ni kurmuştu.

BMGK'nın 688 sayılı kararının araladığı kapı sayesinde Kürdistan Bölgesi Irak'ta bir statü kazanmış ve katliamların önüne geçilmişti.

haklarına ve kazanımlarına yönelik tehditlerin hala devam ettiğini yineledi.

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) 688 sayılı kararının kabulünün yıldönümü dolayısıyla kutlama mesajı yayınladı.

Mesrur Barzani, eski Irak rejiminin Kürdistan halkını hedef alan vahşi saldırıları nedeniyle 5 Nisan 1991'de alınan 688 sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararı'nın kabulünün 33. yıldönümü olduğunu belirtti.

"Güvenlik Konseyi'nin bu önemli ve tarihi kararı, uçuşa yasak böl-

baskılarına sınır getirerek Kürdistan'ı bir başka soykırımdan korudu." diyen Başbakan, karar sayesinde Kürdistan Bölgesi'nin oluşturulduğunu dile getirdi.

688 sayılı kararın, Kürdistan halkının meşru hakları mücadalesinde tarihi bir dönüm noktası olduğunu savunan Başbakan Barzani, "Bu vesileyle, başta merhum Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand ve Kürt halkının sadık dostu eşi Danielle Mitterrand olmak üzere, uluslararası toplumun, ABD, İngiltere ve Fransa'nın iş birliği ve desteğine çok müteşekkirimiz. Merhum ABD Başkanı George W. Bush'un, dönemin İngiltere

Li çiyayê Şingalê erebeyeke PKKyê hat armanckirin

Di êrîşeke asmanî de ku ji aliyê balafirên şerî yê Tirkiyeyê ve hat kirin, li çiyayê Şingalê erebeyeke çekdarên PKKyê hat armanckirin.

Çavkaniyeye ewlehiyê ji ajansa K24ê re ragehand, "Ew êrîş li nêzî kempa Serdeştê li ser çiyayê Şingalê hatiye kirin ku hejmareke awareyên Şingalê tê de akincî ne".

Wê çavkaniyê herwesa amaje

da, "Di wê bombebaranê de, erebeyeke çekdarên PKKyê hat armanckirin ku sê çekdar tê de bûn".

Çavkaniya jê gotî eşkere jî kir, "Carê cûnê wê erebeyê nehatiye zanîn lê li dû amarên destpêkê, şoforê wê erebeyê hatiye kuştin û du çekdarên dî jî ku neferên wê erebeyê bûn hatine birîndarkirin".

Çîgdem Kiliçgun Uçar: Gel li Curnê Reş û Xelfetiyê mazbata daye

Di hilbijartinên 31'ê Adarê de Partiya Wekhevî û Demokrasiyê ya Gelan (DEM Partî) şaredariyên navçeyên Curnê Reş û Xelfetiyê yên Rihayê bi dest xist. Li ser îttiraza AKP'ê, Lijneya Hilbijartinê ya Bajar biryar da ku hilbijartinên li her du navçeyan bîn dubare kirin. Rêxistina DEM Partiyê ya Rihayê biryara lijneyê li pêşya Navenda

Kar a Ahmet Bahçivan a li navçeya Halîliya ya Rihayê protesto kir. Hevseroka Giştî ya Partiya Herêmên Demokratîk (DBP) Çîgdem Kiliçgun Uçar, Berdevka Meclîsa Jinan a DEM Partiyê Halîde Turkoglu, Parlamenterên DEM Partiyê Salîha Aydeniz, Sînan Çiftiyurek, Vezîr Parlak, nûnerên rêxistinên girseyî yên demokratîk ên Rihayê û gelek kes tevî bûn.

Hevseroka Giştî ya DBP'ê Çîgdem Kiliçgun Uçar têkildarî biryara jinûvelidarxistinê hilbijartinan axivî. Uçar, wiha got: "Di hilbijartinê gel bi ser ketin û AKP û dewleta kûr jî têk çûn. Divê îktîdar dev ji erîşên li dijî destkeftiyên gelê kurd berde. Erdogan digot dê rêzê ji bo îradeya gel bigire lê wisa nekir. Xwestin bi rêya hilbijêrên sexte hilbijartinê bidizin. Lê gelê kurd bersiva pêwîst da van kom-

poyan. Ji bilî qebûlkirina bersiva gel, tu rêyên din nînin."

Di berdewamê de Uçar anî ziman ku encamên li Şîrnax, Bedlîs û Qersê rewa nînin û wiha domand: "Dibêjin qey bi rêya hilbijêrên veguhestî bi ser ketine. Lê ne wisa ye. Tenê îttirazên AKP'ê tî qebûl kirin. Gelan li Curnê Reş û Xelfetiyê bersiv da tecrûda dixwazin kûrtir bikin. Encamên sindoqan ne tenê ji bo îktîdarê, ji bo hemû rêxistinên demokratîk ên girseyî û muxalefetê jî bersiveke. Hemû kesî tiştên li Wanê qewimîn dît. Gel li dijî neheqiyê derket. Tevahiya mekanîzmayên dewletê li kolanên Wanê li dijî îradeya gel tîk çûn. Em ê heman tiştî li Curnê Reş û Xelfetiyê jî bikin."

Uçar, bi bîr xist ku pusulayên dangan ên li Curnê Reş jî hêla biraziyê namzetê AKP'ê Alî Aslan Bayik ê bi navê Mûstafa Bayik ve hatine şewitandin. Uçar, axaftina xwe wiha bi dawî kir: "Dîmenên van hene. Em bi ferqê ke weke 906 dangan bi ser ketin. Lê li ser îttiraza AKP'ê biryar hat dayîn ku hilbijartin jinûve were lidarxistin. Hîleyên li Xelfetiyê hêj ji saetên zû yên serê sibehê ve destpê kirin. Dadgerê hilbijartinê ev tespît kir lê biryara nûkirinê hate dayîn. Xelk xwedî li vîna xwe derket lê ferman ji cihên cuda hatin. AKP tîk çû. Lê AKP'ê ji xwe re ders negirtine û di nava hewldanên xespirinê de ye. AKP'ê winda kir û ji vir û şûnde îhtîmala qezenckirina wan nema ye. Gelê me nîşan da bê ka îktîdareke zilmê dike çawa li ser sindoqê dikare were tîk birin. Ji bo vê spasiya gel dikim."

Mazbataya hevşaredarên me gelê me da. Mazbataya AKP bide, mazbataya diziyê ye. Banga me ji bo tevahiya muxalefeta Curnê Reş û Xelfetiyê ev e; em li Wanê bi ser ketin û de li Xelfetî, Curnê Reş, Şîrnax, Bedlîs û Qersê jî bi ser kevin. Ev der bajarên kurdan e. Em banga piştewaniyê li rêxistinên girseyî yên demokratîk dikim."

Daxuyanî bi berz kirina dirûşmeyên "Bijî îradeya gelê kurd" û "Em ê bi berxwedan bi ser kevin" bi dawî bû.

Mehmûd Mihemed: PDK li ser helwesta xwe riya e û çî desttêwerdanên neqanûnî di hilbijartinan de qebûlnake

Berdevkê PDKyê radigehîne, "PDK li ser helwesta xwe riya e û çî desttêwerdanên neqanûnî di hilbijartinan de qebûl nake û pêdivî dibîne ku hemî kêmûkasiyên teknîkî û bînpêkirinên destûrî û qanûnî di hilbijartinan de bîn çarekirin û serrastkirin."

Berdevkê PDKyê Mehmûd Mihemed duh (Duşem, 01ê Nîsana 2024ê) ronkîronek belav kir ku tê de hatiye, "Îro êvarê li dezgeheka medyayî nûçeyek hatiye belavkirin ku qaşo PDKyê daxwaza paşxistina hilbijartinan ji bo demeka dî kiriyê, ji bo ku bi eynî şert û pîlan û qanûnê niha tevî hilbijartinan bibe. Em li vê derê radigehîn ku ev nûçe bêbingeh e û PDK li ser helwesta xwe riya e".

Berdevkê PDKyê tekez jî kir, "Paşxistina hilbijartinan wekî bijardeyek bi PDKyê re hatiye behskirin ji bo ku PDK tevî hilbijartinan bibe û em li vê derê tekez dikin ku PDK herdem bi piroseya hilbijartinan a bi awayekî destûrî û şefaf û zelal e. Eger hilbijartin ji bo demeka dî jî bîn paşxistin, divê ew serrastkirinên destûrî û qanûnî û teknîkî bîn kirin ên ku ji bo hilbijartinan bi awayekê pakij û şefaf pêdivî ne".

Deqê ronkirina Berdevkê PDKyê welatiyên Kurdistanê bi hemî îro êvarê li dezgeheka medyayî pêkhatên xwe ve mafê dengdanê

nûçeyek hatiye belavkirin ku qaşo PDKyê daxwaza paşxistina hilbijartinan ji bo demeka dî kiriyê, ji bo ku bi eynî şert û pîlan û qanûnê niha tevî hilbijartinan bibe.

Em li vê derê radigehîn ku ev nûçe bêbingeh e û PDK li ser helwesta xwe riya e û çî desttêwerdanên neqanûnî di hilbijartinan de qebûl nake û pêdivî dibîne ku hemî kêmûkasiyên teknîkî û bînpêkirinên destûrî û qanûnî di awayê hilbijartinan de bîn çarekirin û serrastkirin, ji bo ku hilbijartin bi awayekê pakij û azad û destûrî bîn kirin û tevaya

hebe û destkarî di encamên hilbijartinan de jî neyên kirin."

Paşxistina hilbijartinan wekî bijardeyek bi PDKyê re hatiye behskirin ji bo ku PDK tevî hilbijartinan bibe û em li vê derê tekez dikin ku PDK herdem bi piroseya hilbijartinan a bi awayekî destûrî û şefaf û zelal e. Eger hilbijartin ji bo demeka dî jî bîn paşxistin, divê ew serrastkirinên destûrî û qanûnî û teknîkî bîn kirin ên ku ji bo hilbijartinan bi awayekê pakij û şefaf pêdivî ne.

Mehmûd Mihemed
Berdevkê PDKyê

DEM Partiyê ji bo hilbijartinên Bedlîsê serî li YSK'ê da

DEM Partî dibêje, tevî ku wan skala tomar kiriyê, lê Komîsyona Hilbijartinê ya Tirkîyê belgeya erkdariyê ya Şaredariya Bedlîsê daye namzedê AK Partiyê.

Li gorî malpera DEM Partiyê, "Di hilbijartinên Şaredariyan de yek ji bajarên ku bi hezaran leşker û polîs weke "hilbijêr" lê hatine veguheştin jî Bedlîs bû. Di hilbijartinê de AK Partiyê 8 hezar û 900 û DEM Partî jî 8 hezar

û 702 deng standine. Tevî hilbijêrên ku ji bo bajêr jî hatine veguheştin, cudahiya dengê tenê 188 deng bûn. Di heman demê de 2 hezar û 18 dengên DEM Partiyê nederbasdar hatin hesabandin." Diyar kir jî, ji bo deng li tevahiya Bedlîsê jinûve bîn hejmartin, Rêxistina DEM Partiyê ya Bedlîsê serî li Lijneya Hilbijartinê ya Bajêr da, lê ev îttiraz hate redkirin, lê serî li Lijneya Hilbijartinê ya Bilind (YSK) da. Lê tevî wê jî Komîsyona Hilbijartinê ya Tirkîyê belgeya erkdariyê ya Şaredariya Bedlîsê daye namzedê AK Partiyê. DEM Partiyiyan biryara lijneya hilbijartinê şermezar kir. Parlamenterê DEM Partiyê Huseyîn Olan jî got: "Rojê hilbijartinê serî li hin hîlayan dan. Bi çekan ketin polên ku sindoqê lê ne, zext li endamên sindoqan kirin. Hêj hilbijartin xelas nebûyî gotin hilbijartin qezenc kirine. Ev di heman demê de sûceke, afirandina ferasetê ye." Olan amaje bi wê jî kir, li hin bajarên serlêdanên desthilatê hatine qebûl kirin lê serlêdanên wan nayên qebûl kirin û wiha got: "Divê demildest ev cotstandartî were bidawîkirin. Ev biryareke bêhiqûqî ye. Em ê serî li her derên pêwîst bidin."

Dema 'krîza Abdullah Zeydan' AK Partiyê çî dikir?

ema krîza Abdullah Zeydan li rojevê bû li nav AK Partiyê nîqaşên cuda çêbûne.

Nuray Babacana nivîskara Gazete Pencereyê, nîqaşên li nav AK Partiyê yên li ser Zeydan nivîsîn. Namzedê DEM Partiyê yê Şaredariya Bajêr Mezin a Wanê Abdullah Zeydan di hilbijartinên 31ê Adarê de ji sedî 55,48ê dangan wergirtin û bû yekem.

Lê lijneya Hilbijartinan a Wanê biryar da mazbataya şaredarbûnê bide namzedê AK Partiyê ku li Wanê bûbû duyemîn.

Ev biryar li seranserê Bakurê Kurdistanê hat protestokirin. Piştê Nûnerê DEM Partiyê yê Lijneya Bilind a Hilbijartinan (YSK) Mehmet Ruştî Tiryakî ragihand ku dê YSK mazbatayê bide Abdullah Zeydan.

Nuray Babacanê di nivîsa xwe de da zanî ku rayedarên AK Partiyê li restoraneke civiyane û hinekan îdia kiriyê ku "Ev operasyon li dijî AK Partiyê hatiye kirin."

Nuray Babacanê diyar kir ku kesî ji wan rayedaran piştgirî nedaye biryarê û li ser encamên siyasî yên biryarê axivîne.

Nuray Babacanê ragihand ku rayedarên AK Partiyê li ser mijara "Gelo qedexeya li ser mafên Abdullah Zeydan çawa hatiye rakirin?" axivîne û pê de çû:

"Di vê qonaxê de di asta Serokkomariyê de hewl hat dayîn da ku pirsgerê li gorî îradeya gel were çareser kirin." Nuray Babacanê amaje pê kir ku dema vê krîzê cudahiyan di navbera Navenda Giştî ya AK Partiyê û ekîba Serokkomariyê de careke din derketine holê.

Dê encam çî be?

Babacanê anî ziman, "Eger dadgeh biryarê bide ku qedexeya li ser Zeydan beriya dema wê were hatiye rakirin dê serokatiya Zeydan xelas bibe. Lê êdî dê pêvajoyê bi renegeke be ku DEM Partî jî îttiraz neke.

Dê serokê nû ji meclîsa şaredariyê were hilbijartin. Dê dîsa endamekî DEMê û bi egereke mezî jî hevseroka niha (Neslîhan Şedal) bibe seroka şaredariyê." Nuray Babacanê got, "Ev formulê dê kesî aciz neke" û diyar kir:

"AK Partî dê hewl bide da ku tebsît bike ku dadwerê ev biryar daye ji kê re xizmetê dike."

Şîrin Fuad Mehsûm: Hilbijartinê de bîn paşxistin û di dema xwe de nayê kirin

Îro 05.04.2024ê endama PDKê Şîrin Fuad Mehsûm ragehand, dê hilbijartinê de bîn paşxistin

û di dema xwe de nayên kirin. Herwaha daxwazên PDKê de ji aliyê komîsyona hilbijartinan ve bîn cihbicîh kirin. Şîrin Fuad Mehsûm di tora xwe ya civakî facebookê de belav kir: "Piştê emê her bibîhîsin, lê ez ji naha ve çend tiştan bibêjim. Hilbijartinê de bîn paşxistin û di dema xwe de nayê kirin. Daxwazên PDKê jî ji aliyê komîsyonê ve de bîn cihbicîh kirin."

Herwaha ragehand, henardekirina petrola Kurdistanê dê destpê bike û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê jî heta henasa xwe ya dawiyê ya siyasî de ji bo budce û mûçe û rakirina metirsiyên li ser pêkhateya herêma şer bike û de ser jî bikeve. Şîrin Fuad Mehsûm dawiyê de jî got, li gorî sozên Bexdayê be, êdî mûçe paş nakeve û mafên herêma jî de bidin.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **a**ve.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

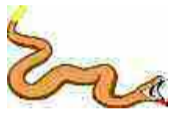
diran

Ev çiyə? Ev dir**a**ne.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **a**gire.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **m**are.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

bizin

Ev çiyə? Ev **b**izine.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

Bb

balon

Ev çiyə? Ev **b**alone.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **b**acane.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev otomob**i**le.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taç

Ev çiyə? Ev ta**ç**e.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canı

Ev çiyə? Ev **C**anıe.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cücük

Ev çiyə# Ev **C**ücükə.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finçan

Ev çiyə# Ev fin**ç**ane.
Bu nədir? Bu finçandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **ç**ave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çelek

Ev çiyə? Ev **ç**eleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

defter

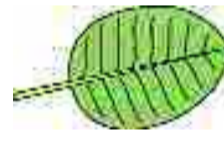
Ev çiyə? Ev **d**eftere.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

Dd

dar

Ev çiyə? Ev **d**are.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

belg

Ev çiyə? Ev **b**elge.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyə? Ev **e**loke.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyə? Ev **ç**aynîke.
Bu nədir? Bu çaynıqdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **ç**akûçe.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyə? Ev **d**este.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **d**ile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyə? Ev **k**ere.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **z**ebeşe.
Bu nədir? Bu qarğızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

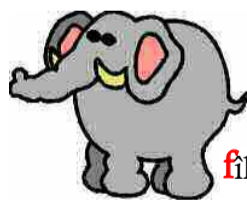
Ev çiyə? Ev **ê**lege.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **h**êke.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

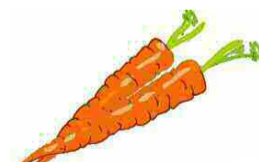
fîl

Ev çiyə? Ev **f**ile.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an ele-foant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **f**iroke.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **g**izêre.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **g**êziye.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **p**êye.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

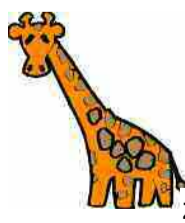
kêr

Ev çiyə? Ev **k**êre.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **f**inde.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev zera**f**eye.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **g**oreye.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

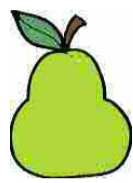

guh

Ev çiyə? Ev **g**uhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Hh

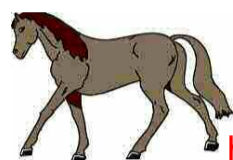
hirmê

Ev çiyê? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çiyê? Ev hirçê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çiyê? Ev hespê.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çiyê? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çiyê? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

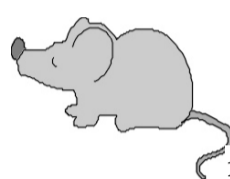
lepik

Ev çiyê? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu êlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çiyê? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çiyê? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çiyê? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çiyê? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çiyê? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzûkdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

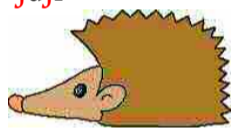

keştî

Ev çiyê? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çiyê? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çiyê? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çiyê? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

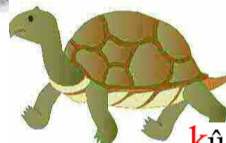
Ev çiyê? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xêçêngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çiyê? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çiyê? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çiyê? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çiyê? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

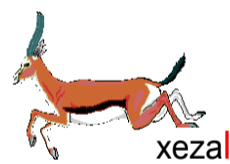
kund

Ev çiyê? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çiyê? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qışıqdir.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

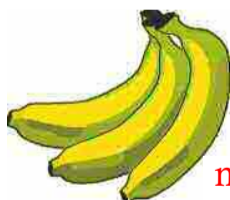
Ev çiyê? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu ceyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

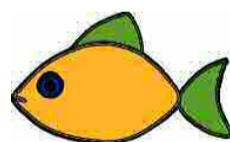
Ev çiyê? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkêdir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çiyê? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çiyê? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çiyê? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çiyê? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çiyê? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çiyê? Ev trênê.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çiyê? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zêğêbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çiyê? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çiyê? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çiyê? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çiyê? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

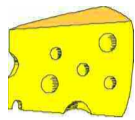

top

Ev çiyê? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a boool.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çîye? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çîye? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

Qq

beq

Ev çîye? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çîye? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

Rr

şêr

Ev çîye? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

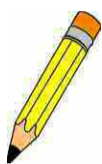
kêwrîşk

Ev çîye? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

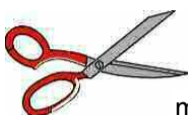
perçemek

Ev çîye? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çîye? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

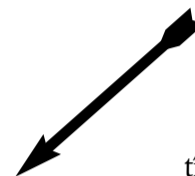
meqes

Ev çîye? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çîye? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portaqaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

tîr

Ev çîye? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çîye? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çîye? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çîye? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çîye? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çîye? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

Tt

tîr

Ev çîye? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çîye? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çîye? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çîye? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çîye? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

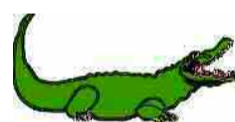
şûşe

Ev çîye? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çîye? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çîye? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çîye? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çîye? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çîye? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çîye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

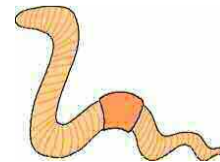
keVok

Ev çîye? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çîye? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çîye? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çîye? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çîye? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çîye? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çîye? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

Ev çiyê? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çiyê? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

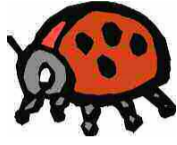
Ev çiyê? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çiyê? Ev kewê.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çiyê? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

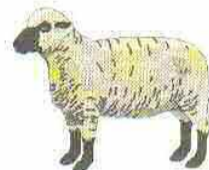
xanî

Ev çiyê? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çiyê? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çiyê? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çiyê? Ev xiyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çiyê? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

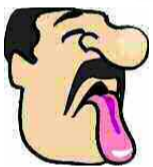
Ev çiyê? Ev yekê.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çiyê? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çiyê? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çiyê? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çiyê? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çiyê? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Declê, Cefêr, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Îi	Ьь	Îi	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaç
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Ûû	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

ЕС приветствует соглашение Эрбиля и Багдада о зарплатах государственных служащих

Посол Европейского Союза в Ираке Томас Зайлер заявил в четверг, 4 апреля, что ЕС приветствует соглашение о распределении заработной платы государственных служащих в Иракском Курдистане. "ЕС рассматривает такие соглашения как выгодные для ИК [Иракского Курдистана] и стабильности Ирака в целом. Мы продолжаем призывать все стороны искать взаимоприемлемые решения", - отметил посол. Зайлер также раскрыл планы предстоящего визита в Курдистан в ближайшие недели, выразив готовность взаимодействовать со всеми заинтересованными сторонами. Присутствие ЕС в Курдистане сыграло решающую роль в поддержке различных инициатив развития. Финансирование ЕС заметно улучшило инфраструктуру, способствовало экономическому росту и укрепило социальные услуги, способствуя более тесным связям между ЕС и Региональным правительством Курдистана (КРГ). Ранее премьер-министр Курдистана Масрур Барзани объявил об успешном решении вопроса заработной платы государственных служащих курдского региона Ирака, задерживаемых в течении нескольких месяцев Багдадом. Он поблагодарил служащих и рабочих Курдистана за их устойчивость и терпение.

МООНСИ призывает ДПК принять участие в выборах в Курдистане

Миссия ООН по содействию Ираку (МООНСИ) заявила о необходимости участия "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в предстоящих парламентских выборах в курдском регионе Ирака.

Президент ДПК Масуд Барзани 3 апреля встретился со специальным представителем Генерального секретаря ООН в Ираке Жанин Хеннис-Пласшерт, чтобы обсудить политическую ситуацию в Курдистане и Ираке.

В ходе дискуссии Хеннис-Пласшерт подчеркнула ключевую роль, которую играют Барзани и ДПК в политическом процессе

Ирака. Она заявила о необходимости участия ДПК в предстоящих выборах, выразив опасения по поводу проблем, которые могут возникнуть в отсутствие партии.

Барзани разъяснил точку зрения ДПК, раскритиковав решения, принятые высшим Федеральным судом Ирака, которые подрывают структурную целостность Курдистана. Он подтвердил важность защиты прав всех сообществ для обеспечения сосуществования и региональной стабильности.

Заявив о необходимости проведения прозрачных выборов без внешнего вмешательства, курдский лидер подтвердил историче-

ский вклад ДПК в установление легитимности и избирательных процессов в Курдистане.

Речь идет о февральском решении Верховного федерального суда Ирака, постановившего, что распределение мест по квотам для этнических и религиозных групп в парламенте Курдистана является "неконституционным". Это вызвало возмущение в Курдистане и решение бойкотировать выборы со стороны многих партий.

Обращаясь к более широким вопросам в Ираке, Барзани выразил обеспокоенность по поводу нарушений соглашений со стороны Багдада, особенно касающихся вопросов заработной платы, которые отрицательно повлияли на курдское население.

Хеннис-Пласшерт заверила Барзани в осведомленности ООН по вопросу задержек Багдадом заработной платы госслужащих Курдистана, и предложила помощь ООН в решении технических проблем перед выборами.

Стороны подчеркнули важность устранения препятствий, связанных с выборами, для защиты демократических принципов и укрепления региональной стабильности.

КРГ планирует расширить проект "MyAccount" за счет большего количества банков

Помощник премьер-министра Иракского Курдистана Ребаз Хамлан, раскрыл важные

детали относительно расширения проекта "MyAccount" ("Мой счет"), направленного на оцифровку процесса расчета заработной платы для более чем одного миллиона работников государственного сектора.

Хамлан сообщил курдским СМИ, что после Рамадана к инициативе присоединятся и другие иракские банки, в том числе "Коммерческий банк Ирака" (ТБИ).

Хамлан подчеркнул позитивное сотрудничество между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством в отношении проекта, и заявил, что ожидает видимых результатов после праздников. С сентября 2023 года КРГ усердно выполняет свою миссию по переходу Курдистана к безналичному обществу, начиная с оцифровки системы расчета заработной платы для сотрудников в государственном секторе. Эта инициатива направлена на упрощение выплат заработной платы, укрепление финансовой стабильности и предоставление бенефициарам доступа к различным финансовым услугам, включая сберегательные счета. Позже стало известно, что "Банк Багдада" получил одобрение Центрального банка Ирака (СБИ) на участие в проекте "MyAccount" КРГ.

Иракские группировки заявили об атаке на израильскую авиабазу

Шиитские вооруженные группировки, входящие в состав "Исламского сопротивления в Ираке", заявили, что атаковали с помощью беспилотников авиабазу Рамат-Давид на севере Израиля. "Бойцы "Исламского сопротивления в Ираке" атаковали в четверг с помощью беспилотников сионистскую (израильскую - ред.) авиабазу Рамат-Давид", - говорится в заявлении формирования.

В марте группировки заявляли об ударах по аэропорту Бен-Гурион и электростанции в Тель-Авиве, военному аэродрому населенного пункта Кирьят-Шмона на севере Израиля и военной авиабазе "Пальмахим" в центральной части страны.

Израиль 7 октября подвергся беспрецедентной по масштабу ракетной атаке из сектора Газа в рамках объявленной военным крылом палестинского движения ХАМАС операции "Потоп Аль-

Аксы". После этого бойцы организации проникли в приграничные районы на юге Израиля, где открывали огонь как по военным, так и по гражданским, а также взяли более 200 заложников. В Израиле, по последним данным властей, погибли около 1,2 тысячи человек, это число включает гражданских лиц, солдат, иностранных граждан и рабочих, также сообщалось, что пострадали более 5 тысяч.

В ответ армия обороны Израиля начала операцию "Железные мечи" против ХАМАС в секторе Газа. За несколько дней израильские военные взяли под контроль все населенные пункты у границы с Газой и начали наносить авиационные удары по объектам, в том числе гражданским, на территории сектора. Также Израиль объявил о полной блокаде сектора Газа: остановлена поставка воды, продуктов питания, электричества, медикаментов, топли-

ва. В конце октября началась наземная фаза израильской операции в анклав. Город Газа был окружен израильскими сухопутными силами, а анклав фактически был разделен на южную и северную части.

Число погибших от израильских ударов в секторе Газа приблизилось к 33 тысячам, около 75,6 тысячи человек пострадали, сообщало министерство здравоохранения палестинского анклава. ХАМАС утверждало, что в секторе Газа находятся порядка 200-250 заложников. После прекращения перемирия власти Израиля заявили, что в заложниках у ХАМАС осталось 126 израильтян и 11 иностранцев, 110 похищенных освобождены.

МИД России призвал стороны прекратить боевые действия. Согласно позиции президента России Владимира Путина, урегулирование ближневосточного кризиса возможно исключительно на основе утвержденной Советом Безопасности ООН "двугосударственной" формулы, которая предусматривает создание независимого палестинского государства в границах 1967 года со столицей в Восточном Иерусалиме.

Палестино-израильский конфликт, связанный с территориальными интересами сторон, много десятилетий является источником напряженности и боев столкновений в регионе. Решением ООН при активной роли СССР в 1947 году было определено создание двух государств - Израиля и Палестины, но создано было только израильское.

Боевики атаковали иранские военные объекты, убив пятерых

4 апреля государственные СМИ Ирана сообщили об ударе по военным базам на юго-востоке Ирана, совершенном предпола-

гаемыми боевиками-суннитами, и в результате которого погибли по меньшей мере пять сотрудников службы безопасности и были ранены еще десять. Нападавшие, предположительно связанные с группировкой "Джейш аль-Адль", напали на штаб-квартиру "Корпуса стражей Исламской революции" (КСИР) в Раске и Чабахаре, расположенных в провинциях Систан и Белуджистан.

Источники СМИ сообщили, что между силами безопасности и боевиками произошли столкновения, в результате которых погибли по меньшей мере восемь нападавших. "Джейш аль-Адль", известная своей экстремистской идеологией группировка мусульман-суннитов, действует в основном на юго-востоке Ирана и в прилегающей пакистанской провинции Белуджистан.

Напряженность обострилась в начале января, когда Иран нанес ракетные удары по двум базам "Джейш аль-Адль" в Пакистане, что вызвало ответный ответ Исламабада, нацеленный на сепаратистских боевиков на территории Ирана.

Барзани призывает Багдад выплатить компенсации курдам-файли

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), 4 апреля призвал федеральное правительство Ирака выплатить компенсацию курдам-файли, которые в эти дни скорбят, отмечая 44-ю

годовщину геноцида, совершенного против них при режиме Саддама Хусейна.

Курды-файли пережили десятилетия преследований и угнетений, потому что они были горячими сторонниками курдских рево-

люций и освободительных движений, сказал курдский лидер.

Он призвал федеральное правительство Ирака вернуть конфискованное имущество и предоставить компенсации жертвам и их семьям, а также признать зверства, совершенные против них.

При правлении Саддама Хусейна сотни тысяч курдов-файли были насильственно изгнаны из своих домов, лишены удостоверений личности, а тысячи молодых людей бесследно исчезли, похищенные силовиками режима. Более четырех десятилетий назад предыдущий иракский режим лишил тысячи файли гражданства и конфисковал их собственность из-за их этнической идентичности и требований защиты их национальных и культурных прав как коренных граждан страны.

"Ждите смертельных ударов": Иран отомстит Израилю в азербайджанском Зангелане?

Иранские источники сообщили 3 апреля, что Израиль принял решение эвакуировать персонал своих

— говорится в публикации.

Тем временем, посольство Израиля в Азербайджане, комментируя ранее в эту среду

ских стран, у которой не просто официальные дипломатические отношения с Израилем, а самые тесные военно-политические связи с ним. Тель-Авив в последние годы стал ведущим поставщиком вооружений и военной техники Баку, включая ударные дроны, которые, по оценкам военных экспертов, внесли один из решающих вкладов в победу крупнейшей закавказской республики в 44-дневной войне в Карабахе осенью 2020 года. Израиль в свою очередь является ведущим покупателем азербайджанской нефти на Ближнем Востоке, по некоторым данным, создал в южных районах Азербайджана, на границе с Ираном, точки своего разведывательного присутствия.

Командующий военно-морскими силами КСИР Рамазан Зирахи 4 октября 2022 года назвал Азербайджан одним из мест в регионе, где враги Тегерана получают пристанище.

Израиль отвечает Ирану "взаимностью" на азербайджанском направлении. Так, посол еврейского государства в Баку Джордж Дик в декабре 2022 года призвал к созданию антииранского альянса, в который вместе с Израилем могли бы войти Азербайджан, Турция и арабские страны.

Министры обороны Израиля в последние годы не раз посещали с визитами Баку.

Президент Ильхам Алиев в ноябре 2022 года подписал закон об учреждении посольства Азербайджанской Республики в Государстве Израиль. Официальная церемония открытия азербайджанской дипмиссии в Тель-Авиве прошла 29 марта 2023 года.

посольств в Баку и Абу-Даби на фоне возможного ответа со стороны Тегерана на израильский авиаудар по консульству в Дамаске.

В ряде телеграм-каналов, связанных с "Корпусом стражей Исламской революции" (КСИР), также распространяется информация о том, что недавняя израильская атака на консульство Исламской Республики в сирийской столице, жертвами которой стали высокопоставленные представители КСИР, "прорабатывалась не без участия Азербайджана". ТГ-канал Serah Pasdagan отмечает, что израильские базы наблюдения за северными регионами ИРИ расположены в азербайджанском Зангелане.

"Чтобы отомстить за Дамаск, не нужно далеко ходить. Израильские базы прослушивания и шпионажа расположены рядом с нами, в Зангелане, в нескольких километрах от иранской границы",

сообщения ряда СМИ о возможной приостановке работы диппредставительства в Баку, указало, что продолжает функционировать в прежнем режиме.

"Посольство не комментирует вопросы безопасности. Посольство Израиля в Баку продолжает свою работу без изменений", — заявили там, передают азербайджанские СМИ.

ВВС Израиля 1 апреля нанесли точечный удар по консульству Ирана в Дамаске. Здание дипмиссии в результате ракетного удара полностью разрушено. Согласно КСИР, погибли семь офицеров корпуса, включая двух генералов.

КСИР предупредил Израиль о неизбежных "смертельных ударах" в связи с нападением на консульство Ирана, которые будут осуществлены в скором времени, указали ранее источники в Тегеране.

Азербайджан является одной из немногих мусульман-

Масрур Барзани и Жанин Хеннис-Пласшерт обсудили выборы в Курдистане

2 апреля премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани вновь подчерк-

нул важность уважения конституционной целостности курдского региона Ирака во время встречи со специальным представителем Генерального секретаря Организации Объединенных Наций в Ираке Жанин Хеннис-Пласшерт.

Согласно заявлению, опубликованному на его официальной странице в Facebook, премьер-министр Барзани обсудил последние политические события в Курдистане, включая предстоящие парламентские выборы в регионе. "Мы сосредоточили внимание на важности проведения парламентских выборов в Курдистане. Я подтвердил нашу полную поддержку выборов, и подчеркнул необходимость проведения их в законных условиях, без каких-либо конституционных нарушений, вмешательства или преднамеренных махинаций", — написал премьер-министр Барзани. "Мы также подчеркнули уважение к конституционному образованию Курдистана и правам всех его национальных и религиозных компонентов".

В ходе встречи стороны также подчеркнули важность участия международного сообщества в наблюдении за избирательными процедурами для обеспечения справедливости и прозрачности.

Кроме того, стороны признали необходимость решить проблемы, препятствующие избирательным процедурам, и найти решение для поддержания целостности демократического процесса и стабильности в Курдистане.

В результате взрыва наземной мины в сирийской Дарье погибли восемь детей

По меньшей мере восемь детей погибли в результате взрыва мины в городе Санамейн

сирийской провинции Дарья.

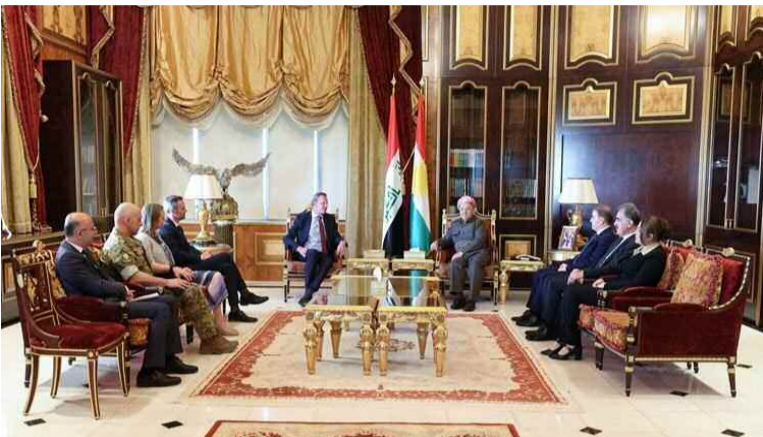
По данным местных источников, взрыв произошел в субботу в районе Аль-Маджбал города Санамейн, в месте, где играли дети. Погибли восемь детей. Еще один ребенок получил ранения и был доставлен в больницу. Душераздирающий инцидент произошел всего через день после еще одного взрыва, вызванного взрывным устройством, спрятанным внутри мусорного контейнера в западном районе Санамейна. О пострадавших в результате этого инцидента не сообщалось.

Эта трагедия усугубляет рост числа случаев насилия в провинции: менее чем за неделю с начала апреля там зарегистрировано 24 погибших, в том числе девять детей. Этот всплеск насилия происходит на фоне растущих опасений по поводу безопасности и продолжающейся нестабильности в южных регионах Сирии.

ДИПЛОМАТ

№ 13 (573) 01 - 07 апрел 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Барзани принял консулов Нидерландов и Германии

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), во вторник, 2 апреля, принял генерального консула Нидерландов Жако Берендса и генерального консула Германии в Эрбиле Клауса Штрайхера, чтобы обсудить проблемы предстоящих парламентских выборов в Курдистане.

Барзани поблагодарил Нидерланды и Германию за их стойкую поддержку курдского вопроса. Он также подчеркнул ключевую роль ДПК в защите легитимности и

демократических принципов в Курдистане. Однако он раскритиковал внешнее вмешательство и проблемы с биометрическими данными, которые привели к исключению по меньшей мере 400 000 зарегистрированных избирателей в Курдистане.

Говоря об обеспокоенности своей партии по поводу справедливости предстоящих выборов, курдский лидер подтвердил позицию ДПК по обеспечению свободных и справедливых выборов без внешнего вмешательства или преднамеренных мани-

пуляций. Он подчеркнул необходимость устранения технических недостатков и конституционных нарушений, чтобы поддержать целостность избирательного процесса и обеспечить подлинное представительство голо- сов курдского народа.

Как уже сообщалось, в феврале Верховный федеральный суд Ирака постановил, что распределение мест по квотам для этнических и религиозных групп в парламенте Курдистана является "неконституционным". Это вызвало возмущение в Курдистане.

И голландский, и немецкий консулы подтвердили поддержку своих стран демократическому процессу, подчеркнув необходимость выборов, которые действительно отражают волю народа. Они пообещали помощь в преодолении политических проблем, стоящих перед регионом, подчеркнув свою приверженность поддержке демократических принципов.

В Дияле украдено девять миллиардов динаров

В иракской провинции Дияла развернулось крупное дело о хищении, имеющее

украденные средства были переведены через банковские чеки, что напоминает

поразительное сходство с печально известным "ограблением века". Девять миллиардов динаров, предназначенных для компенсаций жертвам терроризма, исчезли из казны провинциального совета. Предполагаемые виновники, трое сотрудников, в настоящее время скрываются от властей.

Иракские службы безопасности сообщили, что

предыдущую крупную кражу.

Член комитета по разведке иракского парламента Раад Дахлаки заверил, что расследование будет продолжаться до тех пор, пока не будут раскрыты все мотивы и виновные. В рамках расследования задержаны два человека, связанных с основными подозреваемыми. Этот инцидент показывает тревожную тенденцию

финансовых нарушений в Ираке. Исчезновение значительных сумм денег перекликается с крупным эпизодом, произошедшим в октябре 2022 года, когда из багдадских банков было украдено 2,5 миллиарда долларов таможенных налоговых поступлений. В ноябре премьер-министр Ирака Мухаммад Ас-Судани заявил, что его администрация успешно вернула украденные средства на сумму более 124 миллионов долларов.

Значительная сумма, названная "ограблением века", была незаконно снята со счетов налоговых органов посредством поддельных документов в 2021 году. Подобные случаи крупномасштабных хищений продолжают создавать серьезные проблемы для финансовой целостности и стабильности Ирака.

Премьер-министр Барзани поблагодарил Судани за решение проблемы зарплат

Премьер-министр Иракского Курдистана Масруд Барзани 3 апреля объявил о решении застарелого вопроса, касающегося выплаты зарплат государственным служащим Курдистана,

поблагодарив своего иракского коллегу Мухаммеда Шиа ас-Судани за его координацию в этом процессе.

В опубликованном заявлении премьер-министр Барзани выразил благодарность за совместные усилия, которые привели к подходящему решению, а также выразил благодарность различным партиям и фракциям за их помощь в преодолении препятствий. "Координация федерального премьер-министра Судани сыграла важную роль в решении сложных пунктов этого вопроса", - добавил премьер-министр Барзани, подчеркнув важность сотрудничества между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством в Багдаде.

Это заявление было сделано на фоне продолжающихся экономических проблем в Курдистане, где государственные служащие столкнулись с неопределенностью относительно своих зарплат. И премьер-министр Барзани высоко оценил стойкость сотрудников региона в достижении решения. Что касается сроков распределения зарплат, курдский лидер заверил, что распределение февральских зарплат близится к завершению, и существуют планы ускорить распределение мартовских. Решение вопроса о выплате заработной платы знаменует собой значительное облегчение для государственных служащих Курдистана, сигнализируя о положительном шаге вперед в решении их финансовых проблем и обеспечении стабильности в регионе.

Ди-Кар: массовые протесты из-за земли

7 апреля в иракском Ди-Каре протестующие вышли на улицы и заблокировали несколько правительственных учреждений и ключевых дорог города. Сообщения иракских СМИ свидетельствуют о резком росте участия: значительное количество молодежи и граждан Ди-Кара присоединилось к протесту, чтобы выразить свое недовольство Советом провинции.

Протестующие прибегли к блокированию доступа к зданию Совета, нескольким правительственным учреждениям и основным магистралям, поджигая шины на улицах. Обострение ситуации привело к усилению присутствия сил безопасности, дислоцированных по всему городу.

Катализатором протеста стала задержка исполнения решения, согласно которому с октября 2019 года было решено выделить землю семьям погибших протестующих. По мнению семей погибших, Совет провинции препятствовал распределению земли. На фоне разворачивающегося протеста демонстранты сформулировали свои требования в отношении основных услуг и пообещали продолжать демонстрации до тех пор, пока их жалобы не будут услышаны.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

XÜDAN İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500